

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 Ötvenhárom példányt sor egyeztet 20 fill.
 minden következőnél 16 fill.
 Egyetlen példányt sor 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. m.
 TELEFON-SZÁM: 154.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Péntek, november 10.

Mai számunk főbb közleményei:

- Návay Lajos a képviselőház elnöke.
- Visszatérő panaszok.
- Az aradi Westinghouse gyár új igazgatói.
- Szerelmi dráma.
- Ez egy zsúr?
- Felhők a béke napja fölött.
- Öngyilkos kabaré énekesnő.
- A postamesternő büne.
- A német trónörökös a császár ellen.
- Tisza István névjegye.

Egy pohár sör mellett.

Arad, november 9.

Az asztaltársam a második pohár sör után kijelentette, hogy szónokló hangulatban van és hamarosan bele is kezdett a mondani valójába:

— A pilseni sör árát néhány héttel ezelőtt egy krajcárral felemelték és az osztrák nyárspolgárok már az ár-emelés hírére is kimondták a harcias bojkottot. Nálunk hetek óta irnak a lapok arról, hogy a gyógyhatásában is jelentős italt megdrágítják a gyárosok, s megdrágítják külön az aradi kereskedők is és egyetlen hang se hallatszik, amely tiltakoznék a zsebünk ellen irányuló támadás ellen. Egy pohár sör már legközelebb 28–30 fillér lesz és én még mindig nem látok öklöket a levegőben. Mi ez? A gondtalan jólét, vagy az abszolút fásultság, a minden új megterhelésre már „ugyis mindegy” fájdalmas sóhajjal való válaszó előjele? A közömbösség, vagy

a pusztulást jelentő apátia gyilkos tünete ez?

A fogyasztó közönség talán már megszokta, hogy reggelre kelve a legelső amivel fogadják: Ma megint megdrágult a hus. Ha a feleséged odaad a cselédnek negyven fillért, hogy hozzon egy liter petrolumot, bizonyosan ezzel fut vissza:

- A Schájer ur' azt üzente, hogy tessék még két krajcárt küldeni.
- Hiszen tegnap is ennyiért hoztad.
- Igen, de tegnap óta kettővel megdrágult a petrolum.

A hus legközelebb már nem mint fontos táplálék szerepel a családi tűzhely mellett, hanem élvezeti cikk, amelyet csak jeles ünnepeken engedhet meg magának egy-egy nagyobb familia. Nincs olyan ételmi cikk, nincs olyan szükséglete nyomorult életednek, kedves és szomorú felebarátom, — amelynek árát egy esztendő alatt kétszeresére ne szöktette volna fel a kapzsi haszonlesés. Ha a munkásosztály öt százalék fizetésemelést présel ki magának a gyáros vastag bundájából, akkor az az öt percent a fogyasztó nagyközönséghez érve legalább huszra hizik föl. A gyáros föl emeli az árut a nagykereskedőnek, mert hiszen a gyáros „csak nem fizethet rá a munkájára?” (Ez alatt azonban azt kell érteni magyarra fordított szövegben, hogy a múlt évi mérlegének huszonkétezerhatszázhetvennyolc koronás nyereség rovatát az idén csak

nem csufíthatja el és nem mutathat ki mondjuk öt-hatezer koronával kevesebbet.) A gyáros tehát a munkabérek emelkedése következtében „kénytelen” drágábban adni a gyártmányát s ezzel kényszeríti a nagykereskedőt, hogy ő legalább kétszer olyan áron adja tovább az áruját, mint a hogyan kapta, mert tőle se kívánhatja senki, hogy kisebb haszonnal zárja az idei üzleti évet a tavalyinál. Ez a hógörgeteg aztán olyan hatalmassá dagad mire a jámbor hivatalnok s iparos, szóval *kispolgárhoz* jut, hogy emeletnyi magasságot ér el és elveszi előlünk a napot, a levegőt, elveszi ennek a keservesen bus létnek minden föltételét. Ez mondatja aztán a boltossal, hogy kérem holnaptól fogva a cukornak hatvanöt krajcár lesz kilója.

Nem is kell öreg humoristának lenni, hogy az ember emlékezzék azokra a viccekre, amelyeket a szén drágasága termelt. Ki hitte volna akkor — pedig annak alig néhány éve — hogy a szén, meg a fa huszadrendű szükséglet lesz nemsokára; azok már nem is tartoznak egészen a nélkülözhetlen létellékekhez. Ugyan kinek okoz gondot az, hogy hideg szobában kell lennie, amikor a táplálék se fűti a szervezetét? Az üres, rideg szobából, ahol az élet minden fájdalma feléje sikít apró porontyai száraz torkán keresztül, — elmenekül a vidámságok tanyájára, ahol a szemekből a potemkin

Karriér.

Írta: Falk Richard.

Nagy, beesületes levelet hozott a posta. Nem volt rajta semmi divatos illat. Amint tisztos kvartalaku borítékát felnyitottam, hűs falusi levegő áramlott ki belőle. Még csak pézsmaszagot se éreztem rajta, levendulát se. Pedig néhány száradt levelet, virágot szivesen őriznek az ábrándozásra hajlandó vidéki leányok a leveles-papírok között. Így hát irásod egyszerű légtérrel itélve, tifeletek még nem szokás, a számító nők forrélya szerint, holmi orresiklandozó atmoszférával megvesztegetni a t. oimzetet, mielőtt a betűbrigádák titkaiba behatolna.

Kedves volt nekem a borítékba zárt fuva. Iom, amit mezővároskádól küldtél. Besóhajtottam teli tüdővel nyeltem el azt, mint ahogyan a szenvedélyes férfiember a szerető nő távoztával a bucsucók lehet magába eltemeti. Ne tekintsd pedig ezt melankólikus érzélgősségnek. Az idegenbe halónak forrón óhajtott anyaföld kell a feje alá, mielőtt örökségét megveti a sírásó. Én, a szürke házváros rabja a ti édes levegőtöket, a patakot, réteitek harmatját szomjazom.

Ezideig csupán ujesztendő, meg a nevenapja alkalmatosságából láthattam mindenjót kívánó néhány sorodat. Csengő nevedet olvasván nyolcoldalas leveled legvégén, találgatva tűnődtem el: mi jó szél sodorta felém a sűrűn teleírott papírt. Isten ments: holmi gonosz bajokra gon-

doltam. Talán a néni, a bácsi avagy a gazdaság körül nincs valami rendben. Mert mi más különös dolog adódnék elő, mi úgy irányában cseveghetne velem olyan hosszan az én kis Mari hugom, velem, tíz év óta nem látott rokonával?

Gyönyörű lett az irásod. Öröm rá nézni. Egyenletes sorokba szorított, hajszálfinoman rajzolt betűidből lesugárzik a fiatalos báj, a nőiesség. Nem vagyok grafologus, de a vonalaid töréséből kiolvastam a leányos akaratosságot, stílusából az okosságot. Veszedelemesen okos jettél, lelkem, amióta, tíz évvel ezei t, az „i” betű vetésére megtanítottalak. Akkoron a térdemen lóbáztalak, meséssel csitítottam el a kíváncsiságodat; könnyű volt „miért”-jeidre „ezért”-tal felelni. Most pediglen ugyancsak össze kell szednem magamat, hogy kis fortélyos eszeckéd le ne becsülje a te szerető bányádat.

Abban igazad volt: igen meglepődtem leveled tartalma felett. Valami sajtást is éreztem kebelem bal táján. Mintha leveleddel a messze eső, becsületes, jó vidékbe vetett ábrándjaimat, hitemet és bizodalمامat oszlattad volna szájjal. Hát oda lenn is vannak titkos, béketerő vágyak? Ott is elkapja az embert a lehetetlen utáni, az életsorvasztó sóvárgás. Hová meneküljön akkor a megpihenni vágyó, milyen rossz lehet már a világ, — ha ti feleletek sem csendes a lélek, ha a vidék nyugodalmatlan állapotát is megmételtyezte a feltűnő kiemelkedés, a nagyság iránti szomj. Pedig valahányszor Kabahalma jutott eszem-

be, ringó és keresztbe fektetett buza kékét, rozstáblákat láttam magam előtt; éreztem a napsugarakat, szobben sütnék felétek, mint nálunk. Ott szállingóznak a fecskék, csizék a dolgozó nép felett. Láttam az asszonyokat, a lányokat: hétköznapokon ég a munka a kezők alatt, vasárnapon meg szepen kiöltözve mendegéinek a fehérre meszelt házikók előtt a templomba. Délután aztán összeültek, elbeszélgettek erről és amarról. Nem szóltok meg senkit se. Megvagytok békén, csendben magatoknak. Estenden elültök a szőlőlugasban. A férfiak pipálva, a nők kézimunkálva csevegiték el az időt, míg a hold kéményetek felé bujva nyugodalmatlan jóéjszakát kíván, a boldog aludni tőrőknek.

Már nincs úgy. Vége az én tiszta áhítatos falusi képemnek, amit olyan nagyon féltve őriztem, nehogy bevonja a főváros kormozó patinája. Vége.

Te nem mentél puha ágyadba az aludni tőrőkkel. Kihajoltál zsálugáteres ablakodból és belebámultál a csillagos éjszakába. Ezen közben ábrándozásra hajlandó, tizenhét éves elmédet összevesztetted a városka, fodrozatlan vízhez hasonló, lelkületével. Nagyot gondoltál, bolond terveket kovácsoltál s mikorra megérlelődtek: boldogtalannak érezted magad. Szűknek találtad a te kis világot s elfogott a vágy: elrepülni onnan. Elhagyni mindent, ami eddig szép és kedves volt neked. El a drága szülőföldet, az otthont, családot, ismerőst, el a fény és pompa világába. És el fogod hagyni

meg-megújuló harcok nyomán. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) és azért az első tiszteletteljes kérés, melyet e helyről a Ház minden egyes tagjához intéztek, az: keressük a módot és ragadjuk meg a kínálkozó alkalmat, hogy betöltve a nemzedékünkre eső munkakört, egyúttal részesei lehessünk nemzetünk valóságos haladásának. (Általános helyeslés.) Ne ámítsuk magunkat, amíg itt meddő csatározásokban időnk és képességeink legbecesebb részét föláldozzuk, addig szakadatlanul íródik a történelem, amelynek ítélőszéke elé állítatva, jaj annak a nemzedéknek, amely tévedései igazolására nem tud majd más mentséget mondani, mint azt, hogy jóhiszemű szenvedélyek által tévútra vezettettek. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

— A parlament csak úgy felelhet meg nagy hivatásának, ha tiszteletben tartja a parlamentarizmus alapelvét, sohasem téveszti szem előtt, hogy a vitatkozás szabadsága úgy lesz értékes biztosítéka alkotmányunknak — ha a vitatkozás az elhatározás és döntés technikai lehetőségével egybekötött. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

— Ez elhatározás e lehetősége szükségképpen a többségi elv érvényesülésére vezet, valamint, hogy a vitatkozás szabadsága kell, hogy az ellenvéleményen levő ép oly fontos jogait védje és kifejezésre is hozza. Többség és kisebbség ehez képest nem ellentétes fogalmak, hanem csak egészséges megnyilatkozásai annak a nagy nemzeti értéknek, amely szabad véleménynek hívják. Mint a Ház tanácskozái rendjének letéteményese és őrzője, magától értetődik, hogy az elnök legfőbb és legnélkülözhetetlenebb tulajdona, a teljes pártatlanság. (Élénk helyeslés.) és az önállóság, amely kell, hogy állásának legfőbb díszét és legnagyobb erejét képezze. (Általános helyeslés.)

Igérem a t. Háznak, hogy ezekhez a alapelvekhez mindig hű leszek. Igérem, hogy eljárásomban, más törvényt ismerni nem fogok, mint azt, amelyet számomra, de mindnyájunk számára is a Ház autonom törvényei, szabályai előírnak. (Általános élénk helyeslés.) Viszont azonban természetes kötelességem lesz arra is örködni, hogy a szabályok a lehetőségig megfeleljenek céljaiknak, ami pedig csakis a Ház hasznos munkálkodása lehet.

ni, osalódní. Tenvéred, tenleked szenvedéseiből fogod alkotni művészi kompozícióidat s e közben lényed, életed úgy feloldódik ez önmegcángoló munkádban, mint a cukor egy pohár vízben. Önkészítetted oltárodon áldozod fel magad. Ezért siratlak én téged, siratom minden ideális pálya földművészt és azt mondom: le a kalappal a vértanu előtt.

Ne is elmélkedj az erkölcs felett, mert szeretni fogsz, anélkül, hogy férjed volna. Szerelem, művészet két vén sirásóink.

És végül: még egyet. Azt írod: nem irigyelsz senkit, nem vágyol senkihez sem hasonló lenni, mindvégig Boér Mari kívánsz maradni. Szép feltevés. Azonban hozzá teszed: „lehetek én még Viola Duoi is.”

Tisztelet, becsület szép magyar hazánk legelső színésznőjének, akit Viola Duoi néven irt be Thália a jegyzőkönyvébe, de mondom neked valamit.

Hü tanítványa vagyok a mesternek, az Életnek, az pedig engem fatalistának nevelt. Hitbuzgó, lelkes, vakonhívó, megrögzött fatalista vagyok. Minden: a Véletlen. Az Isten a Véletlen s a Véletlen az Isten. A sors, a körülmények, a születés, a haladás, a halál, mind mind Véletlen. Azt hiszem: értesz, ezt nem kell bővebben magyarázni. Évek óta a legnagyobb éberséggel nézek magam körül s belátom: minden a Véletlen oka, okozata, következménye, eredménye.

Azért nem bánom, ha a lelked igéjét követed, mert e sugalom is véletlen. A Véletlen segíthet rajtad, csakis ő. Minden a véletlen, amint ezt Viola Duoi is beismerteti.

Tudom, hogy legjobb szándékom és összes erőm gyengének fog bizonyulni, ha nem találkozhatok azok támogatásával, akik a házszabályok teljes gyakorlásának részesei, még pedig hangsúlyozom, felelős részesei a parlament működésének. (Helyeslés jobbfelől.) Én bizom és remélem — ebben talán a legutóbbi napok még megerősítettek — hogy magyar emberek előtt ébren tartom azt a felelősséget, melylyel mindnyájan hazánknak tartozunk és hogy egyúttal megtaláltam azt a hangot is, melynek egységes visszhangja kell, hogy enyhítse még a legnagyobb ellentéteket is. (Helyeslés jobbfelől.) Bizva tehát a mélyen tisztelt Ház böles belátásába, egy becsületes ember komoly elhatározásával (Élénk éljenzés jobbról és a középén) ajánlom fel szolgálataimat és ígérve azt, hogy életem főcélját fogja képezni, hogy kiérdemelhessem azt a bizalmat, amely ma ide emelt, a Ház elnöki székét a munka jegyében ezennel elfogadom. (Hosszantartó élénk éljenzés jobbról és a középén.)

Meghátoltan és boldogan ült le ezután Návvay az elnöki székbe és mindjárt javaslatot is tett a holnapi ülés napirendjére. Azt javasolta, hogy a Ház holnap töltse be a megüresedett alelnöki állást. Ehhez hozzájárultak s az ülés ezzel véget ért.

Visszatérő panaszok.

— Arad költségvetése a közgyűlésen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 9.

A városi közgyűlés második napján teljesen üres padsorok előtt — összesen tizenhat városi képviselő tartotta szükségesnek a megjelenést — a jövő esztendői költségelirányzatot intézték el. Történt néhány felszólalás, sőt a dekorum, kedvéért Múlek Lajos dr. és Nagy Sándor dr. általános vitát is rendeztek és a város vezetőségének figyelmét több olyan körülményre irányították rá, melyek javításra szorulnak, de ha igazságosak akarunk lenni, meg kell állapítanunk, hogy a törvényhatóság magatartása egyáltalában nem jogosítja fel arra, hogy a tanácsot felelősségre vonja. Ugy látszik, hogy Múlek dr. tévedett mikor a mozik megrendszabályozásának szükségességét sür-

Bizonyára nem kívánod tőlem a nagy művésznő teljes életrajzát. Nem mindig hívták így. Valaha, dunántúli falujában Wander Herminának ismerték. Színésznő lett s ma még a földön tepsedő segédjátékos volna, ha Véletlen segítségére nem jön. Ez pedig abból állott, hogy Viola Duoi negyven forintos színésznő korában véletlenül pofon ütötte a kulisszák között a habituék legmilliomosabbját. Ismétlem: egész véletlenül. Az eset az ujságok jóvoltából bejárta az egész világot. A közönség és a sajtó két pártra szakadt. Az egyik helyeselte a leány tettét, aki azt mindenestre becsülete védelme közben követte el. (Esze ágában sem volt.) A másik azt akarta: csapják el, büntessék meg példásan a jött ment személyt, aki kezét mert emelni a pénzpiac felkent prófétájára. Viola Duoi valami szerencsés véletlen folytán megmarad a színház kötelekében. Sőt sokat foglalkoztak vele, érdekessé lett. Az igazgató pedig ezt kihasználva, nagy szerepekben láttatta őt a színpadon s ekkor kitűnt, hogy Viola Duoi fenomenális művésznő. Emelkedett, fel a legmagasabb polcig. Ő hatalmassága, a Véletlen folytán.

Lásd: előbb arcul kellett ütnie egy milliómost, hogy művészi tehetségeit érvényre juttathassa és elismertesse.

Ennek elmondásával tartoztam neked. Bizál magadban s a Véletlenben, hogy hosszú életű légy e pályán. Eredj utadra, jó Marim...

gette. A közgyűlési terem mai képe arról győzhette meg a törvényhatóságnak ezt a kiváló és igen szorgalmas tagját, hogy a mozik szaporítására van szükség. A költségvetés tárgyalása nem elég vonzó téma a tisztelt városatyák elpetyhült idegeinek. Mozi kellene ide, szenzációs botrányokkal, pikantériákkal, majd meglátá Múlek dr., hogy nemcsak a választásokon, de a városházán is tülekednének az emberek, sőt zsufolt házat is lehetne csinálni.

Szerencsére ez a sivár kép nem sokáig tartott. Másfél óra alatt vége volt mindennek. Általános és részletes vita véget ért és az összes szükségletet 2.547.186 koronában, a fedezet összeget 1.598.180 koronában, a fedzendő hiány összegét 949.053 koronában állapították meg.

A hiány az 1911. évre kivetett 1.252.000 korona állami egyenes adó után kivetendő 76 százalék községi adóval fedezendő s így a várható pénztári maradvány 3765 koronát tesz ki.

(Múlek dr. kritikája.)

A közgyűlésen Múlek dr. adott kifejezést megütközésének a városatyák indolenciája miatt. A költségvetés általános vitáját bevezető beszédének első részét ennek a témának szentelte.

— Sajnálatos — ugymond — hogy a költségvetés tárgyalására tizenhat tag jelenik meg és ez kétségtelenül a törvényhatóság komolyságában vetett hit megingatására vezet. Mert mit gondoljon erről a közgyűlésről az a választó közönség, mely látja azt az óriási tülekedést erőködést, melyet a választások alkalmával a jelöltek elkövetnek azért, hogy ebbe a terembe jussanak. Ilyen körülmények között talán nem is lenne érdemes a költségvetéssel behatóbban foglalkozni, de a magam, lelkiismeretemnek megnyugtatósára néhány kérdést akarok intézni a tanácshoz, hogy ezáltal figyelmét a függőben lévő és sürgős elintézését váró ügyekre felhívjam.

— Itt van a felső-leányiskola kérdése. A mai iskola szűk, az állapotok valóban tarthatatlanok. Míg más városban a kormány a felső leányoktatásra alkalmas helyiséget épített, addig Aradon évekig húzódik ez ügy. A tanács tartsa ébren a kérdést.

— Mi van a reáliskolával? Tulzsfolt helyiségekben tanítanak, építkezni nem lehet. Már határozott formát is öltött égszyszer a dolog, volt telek, költség kijelölés, de iskola ma sincs.

— A műegyetem kérdése is elaludt. Felülről mostoha elbánásban részesülünk és bármit tervezzenek, Arad nevével sohasem találkozunk. Süket fülekre találunk akárháyszor felírunk, pedig Arad alkalmas hely lenne egy műegyetemre, mikor olyan szakiskolánk van, melynek jó híréről napról-napra meggyőződünk.

— Meg kell sürgetnem a polgári leányiskola kiépítését, de teljes sulylyal kell rámutatnom a vasúti indóház késedelmes építésére. A törvényhatóságnak kell lépéseket tennie, hogy a vasutnál szűnjenek már meg végre a szegyenletes állapotok és a tarthatatlan helyzetet szanálják. A mostani épület a piszoknak, a kolerának a fészke.

— Rendkívül sérelmes reánk az önkéntes iskola áthelyezése egy sokkal kisebb városba. Elvitték Aradról a lovaglóiskolákat is és úgy látszik, hogy tendenciózusan kerülnek a várost, noha itt katonaság és polgárság mindig békében élt.

— A közlekedési politika a város területén a lehető legrosszabb. Egy utvonalon, a vasuttól a Szabadság-térig és ennek is egyik oldalán bonyolódik le minden, hogy katasztrófák nem történnek, ez csak isteni kegyelem. A közlekedési vonal megosztandó, mert ezáltal a főut másik oldalán is fejlődik az élet.

— A drágaság kérdésének megoldására én se tartom megfelelőnek a városi burgonyaraktárt. Sokkal alkalmasabb lenne, ha a város minél több gazdának tenné lehetővé parcellázás által a konyhakertészetet és ha a szabad kereskedelem elvére egybehangzóan, az élelmiszekek ekszportját kiviteli vámmal sujtaná. A drágasággal kapcsolatosan felhívom a figyelmet a díjnokok helyzetére és kérem, hogy részükre lakbéréket rendszeresítsünk, Epen ugy szükséges, hogy a tüzőtők fizetését is javítsuk.

— Feltétlenül szükséges a rendőrség létszámának szaporítása, ha azt akarjuk, hogy este biztonságban érezzük magunkat és hogy a piac tisztasága ellenőriztessék.

— Azonnal végét kell vetni annak a türehetetlen állapotnak, melyet az utcaneveket és házszámokat feltüntető táblák körül tapasztalunk. Igen sok helyen nincs utcanev, a házszám pedig valóságos komikum.

— A törvényhatóságnak kötelessége, hogy a kereskedők és iparosok érdekében a telefon mizériák megszüntetésére törekedjék. A telefon-központ szűk helyen, rosszul van elhelyezve, de a posta-épület sem méltó Arad városához.

— A rendőrséghez intézem ezt a kérést — folytatta Múlek helyeslésekkel sűrűn találkozó beszédét — fordítson egy kevés figyelmet a mozik plakátjaira, melyek a serdületlen ifjúságnak bizonyára nem nagy hasznára válnak. De a mozik előadásai sem felelnek meg mindig az oktatás céljainak, mert erkölcstelenek. Sok levelet kapok szülőktől, akik kérték, hogy szólaljak fel a mozik miatt a közgyűlésen.

A rendőrségi cenzuráért kiáltó kijelentéseknél osztatlanabb hatást ért el Múlek dr. nak az a feltétlenül indokolt kérése, hogy a város szakítson végre egy ósregi mucsai szokással és a közvilágítási naptárt ne a hold járása szerint állítsa össze, hanem égesse a lámpákat egész éven át, ha van holdvilág, ha nincs.

Miután még kijelentette, hogy a költségvetést általánosságában elfogadja, a csekély számú hallgatóság zajos éljenzéssel jelezte, hogy a szónok csupa olyan kérdést tárgyalt, melyek a város egész közönségét foglalkoztatják.

(Nagy Sándor és Krenner Zoltán.)

— Elfogadom a költségvetést én is — mondotta a következő szónok: Nagy Sándor dr. — mert ha én nem teszem, megteszi a többség, de azért kijelentem, hogy ez a költségvetés nem is érdemes a tárgyalásra. Illuzórius az olyan előirányzat, melyet a tanács terjeszt elő, mert az nem reális és senki sem tartja magát arra kötelezettnek, hogy a törvényhatóság által megszabott kereteken belül költségek. Valóságos komikum az is, hogy például az 1910. évi zárszámadásnak majdnem valamennyi tétele eltér az 1910. évi büdzsettől. A tanács egyszerűen túl teszi magát az előirányzaton és szem elől téveszti a költségvetés célját, valamint a tételeit is. Legjobb lenne, ha nem is készítenének előirányzatot, mikor nem respektálják a városi törvény hiányában a városokra is érvényes 1897. évi XX. törvényeket, mely megparancsolja, hogy a költségvetést feltétlenül be kell tartani. A virement jogot is korlátlanul és felelőség nélkül gyakorolja a tanács, mely még azt sem tartja szükségesnek, hogy a büdzsett részletesen megindokolja a szükségleteket. Minthogy a tanács akkor sem bukna meg, ha nem kapna költségvetést, azért elfogadja azt, de kéri, hogy a jövőben az ügyosztályi főnökök szigorúan ragaszkodjanak az előirányzott összegekhez és tartózkodjanak a tulkiadásoktól. Ha a költségvetés reális lenne, akkor a pótdát még lejjebb lehetne szállítani. De minthogy a bevételek és kiadások nem

számításokon alapulnak, azt meri állítani, hogy a pótdát nem 76, hanem 126 százalék.

— Konkrét adatokat kérünk — szól közbe Krenner dr.

— Azzal is szolgálok, — feleli Nagy Sándor. Szervezve van a napidíjas állás és alkalmaz a polgármester 52 díjnokot, ami évente 54 ezer korona tulkiadást okoz. Helyesebb lenne, ha tisztviselő állásokat kreálnának, mert akkor nem történnek meg az adóhivatalba, hogy még azt sem tudják megmondani az embernek mennyi az adója és mennyi a hátraléka. Végül arra kéri a tanácsot, hogy a kereskedelmi érdekeket részesítse hathatósabb támogatásban, mint azt eddig tette.

— Igaz, hogy a tanács túllépi a megszavazott költségvetési határokat — vágott vissza a következő felszólaló Krenner Zoltán dr. Nagy Sándornak, akit közbeszólásokkal zavart beszéde alatt — igaz, de ennek az oka Nagy Sándor ur is, aki gyakran indítványozza például, hogy ennek vagy annak a tisztviselőnek adjunk külön jutalmat, mert a kötelességét teljesíti. Hogy ez a jövőben se történhessen meg indítványozom, mondja ki a törvényhatóság, külön jutalmazásban többé tisztviselő nem részesíthető.

Ezzel az el nem fogadott indítvánnyal az általános vita be is záródott.

(A polgármester válasza.)

A felszólalóknak Varjassy Lajos polgármester azonnal felelt és minden egyes kérdésre megnyugtató választ adott. Kijelentette, hogy a díjnoki állások megszüntetése 15 százalékkal emelné a pótdát, majd pedig Múlek dr. által érintett ügyeket vette sorra és nagyobb részről azt mordotta, hogy elintézésük folyamatban van. Az önkéntes iskola viasztelepítésére megtette a szükséges lépéseket, a főúti közlekedés reformját illetőleg pedig megígérte, hogy már a jövő hónapi közgyűlés elé a főkapitánnyal együtt konkrét javaslatot fog terjeszteni. A kereskedelem fejlesztésére a város azáltal hozott áldozatot, hogy elősegítette új vasuti vonalak létesítését.

(Régi panasz.)

Végül Szathmáry János és Nesnera Aladár újpól megsürgették a már többszörösen megtett indítványok megvalósítását, hogy a városi üzemek költségvetéseit a főszámvevő a köz költségvetéstől teljesen függetlenül készítse el és önállóan mutassa ki az üzemek hasznát, esetleg deficitjét.

A polgármester indítványára a közgyűlés utasította a főszámvevőt, hogy három hónapon belül ilyen értelemben készített költségvetés tervezetét mutasson be.

Ezután általánosságban, majd pedig részleteiben is elfogadták a költségvetést.

SPORT.

+ Az utolsó bajnoki labdarugó mérkőzés. Vasárnap délután fél 3 órakor az AAK. sporttelepén Arad két legerősebb football-csapata kerül egymással szembe, hogy az őszi idény utolsó aradi bajnoki mérkőzését lejátszák. Különös sulyt és értéket ad a mérkőzésnek az Aradi Athletikai-Klub csapatának a bajnokságban való előretörtetése s viszont az Aradi Testgyakorlók Körének az a kiváló formája, mely legutóbb is Temesvárral szemben oly értékes győzelemhez juttatta. A délvidéki bajnokságot két éven át szinte komoly ellenfél nélkül az AAK. csapata nyerte meg, míg az ez évi bajnokságban újból lábra kapott a „Bácska” Szabadkai Athletikai-Klub s mint egyik legkomolyabb ellenfél, kezdettől a bajnokság vezető helyén állott. Az Aradi Athletikai Klub csapata kezdetben az ötödik, sőt hatodik helyen is állott, míg utóbbi sorozatos győzelmeivel ma 12 pont egységgel a bajnokság má-

sodik helyén áll már s ha jelenlegi kimagasló jó formáját megtartja a vezető helyre jutásában örömmel bízhatunk. Ezért bir kiváló fontossággal a vasárnapi mérkőzés az AAK-ra nézve s ezért követ el minden tőle telhetőt a győzelem biztosítására.

+ Az AAK. Szabadkán. Érdekes kérdésben hozott határozatot legutóbbi ülésén a Magyar Labdarugó Szövetség. Hetekkel ezelőtt megemlékeztünk arról a kinos esetről, amelynek részese az AAK. csapata lett múlt hó 22-én, amikor a csapat hat tagja Makó állomáson reggelizés közben lemaradt a vonatról s a négy tagu csonka csapat Szabadkán kénytelen volt társaik lemaradását jelenteni a bajnoki mérkőzésre egybegyűlt közönségnek. Az esetet akkor többféle kommentárral tárgyalták a lapok s biztosra vették az AAK. megbüntetését. Minthogy azonban az AAK. felnöksége a Magyar Labdarugó Szövetségnél igazolta azt, hogy tagjai a vasuti közeg hibájából késtek le Makón, a Magyar Labdarugó Szövetség a bajnoki mérkőzés újra játszását rendelte el s az AAK. csapatának megbüntetésé helyett az új mérkőzésre új határnapot tűzött ki Szabadkára. — Az AAK. a határozatnak megfelelően legközelebb Szabadkára rándul át a mérkőzés újra játszására.

A postamesternő büne.

— Osszevagdalt egy óvónőt. —

Lávirati tudósítás.

Közdivásárhely, november 9.

A háromszékmegyei kis Uzon községből véres és vadállatias kegyetlenséggel végrehajtott merényletről kaptunk hírt. Uzon község Közdivásárhely mellett fekszik. Alig pár ezer a lakóinak száma. A község jegyzője Rápolthy Mózes, akinek a felesége vezeti Uzon községben a postahivatalt. Rápolthy Mózesné, az alábbi eset hőse hisztériás, összeférhetetlen természetű asszony, akinek a nyelvtől és tenyerétől félt az egész község. A falu református lelkészét egy izben az utcán megtámadta és megverte. Szóval aféle falu réme volt Rápolthy Mózesné, aki terrorizálta az egész kis uri társadalmat a faluban. A férje ezelőtt két évvel felbontotta a kinos házassági közösséget és így az asszony husz éves fiával, aki másodéves műegyetemi hallgató, különválva élt a férjétől.

Azt azonban — noha már törvényesen is elváltak, — mégsem tudta elnézni a férjének, hogy az más nővel foglalkozzék. A féltékenysége kiterjedt az elvált férjre is.

Rápolthy Mózesnéval nemrégén valaki elhitette, hogy a jegyzőnek viszonya van a falu óvónőjével, egy alig husz esztendő, szép leánnyal, aki a székelyek gyerekeit nevelgette.

A múlt napokban Uzon község intelligenciája valami mulatságra készült. Rápolthy Mózes kora délután átízent N. Matild óvónőhöz, hogy majd ő gardirozni fogja a mulatságon, jöjjön át hozzá estefelé. Az óvónő, aki félt Rápolthy Mózesétől, nem szívesen fogadta el a meghívást, de visszautasítani sem merte, tehát ahogy esteledett, átment a postára Rápolthy Mózeshez.

Ahogy a szobába nyitott és a felsőkabátját levette, az egyik szekrényből előugrott Rápolthy Mózes fia és ütlegelni kezdte az óvónőt. A postakezelő pedig nekiesett és a haját tépdeste ki tővestől, majd a bluzát leszaggatva róla, egy éles késsel átmetszette a leány mellét.

A rémes sikoltozást nem hallotta senki. A bestiális anya és a fia pedig addig ütötték, verték a szegény leányt, amíg az ájultan esett össze.

Ami ezután következett, azt leírni is képzetlenség! Rápolthy Mózes vak dühében ollóval vagdosta cafatokra a leány altestét és mikor már félig elvérzett, küldött az óvónő lakásadó-nyőjéért, aki rémülve látta a borzalmas esetet.

Ez egy zsur?

— El nem küldött levél a Kölcsey-egylet elnökéhez. —

*

A Kölcsey-egyesület mára hirdette zsurját, de mert a városi közgyűlést ma folytatták, a zsur szombatira maradt. Az egyesület ezt a hírlapok útján tudatta a publikummal, egy hölgy azonban mégis betévedt az ülésterembe s a hátsó padsorban foglalt helyet. Egy ideig türelmesen hallgatta Nagy Sándor dr., Krenner Zoltán dr. és a többi felszólaló értekezéseit, de ez ugyilátszik nem mulattatta őt annyira, mint a várt zsur, mert kis idő múlva távozott. A csalódott hölgy egyáltalán nem autentikus forrás szerint a következő levelet intézte a Kölcsey-egyesület elnökéhez:

Tisztelt Elnök Ur! Én kérem vissza a koronám. Ilyen kiszármazást nem lehet beadni. Most már aztán ép elég. Én vagyok kérem az a nő, aki minden Kölcsey-zsuron ott voltam eddig, baloldal első sor, mindjárt a sarkon. Én hallgattam ott már zongorát és hegedűt, négykezeset és szólót, nekem ott már beszéltek a hipokampelefantokamelosról (öt napig tanultam azután a nevét) és a fúrlyáról, mint a nemzeti kultúra terjesztőjéről. Very svül, gondoltam magamban angolul, majd kivárom, amíg egyszer érdekes traccsokat fognak mondani és tovább jártam. De most már aztán elég, most már kipakkolok.

Hát először is miért mondják, hogy ez egy zsur! Na, mondhatom szép kis zsur! Vagy azt hiszi, hogy kaptam ott egyszer is csak egy rongycs szendvicset? Nem is mondom, hogy pástótommal, de legalább egy kis sonkával! (Mellékesen mondom, nekem nagyon gyánna, hogy azok a szereplők mindig a szomszéd szobából jönnek ki! Biztos ott van az enni való, de ezt tudni kellene a közönséggel, mert én például a koronámért még soha sem mentem be abba a szobába és még sohasem ettem egy falatot sem.) Aztán miért mondják, hogy Kölcsey-zsur? Kölcsey az egy utca és nincs értelme, hogy a zsur, melyet a városházán tartanak meg, épen arról a rövid utcáról nevezik el. Miért nem tartják este hat órakor, akkor legalább elnevezhetnék fájvoklokknak, amint az Budapesten szokás?

De erről nem beszél. Eddig mégis elmentem és néztem a toaletteket. Mondhatom, szép kis fettniket láttam ott néha! A Blatifusznén volt a multkor egy ruha. Na jobb arról nem is beszélő! És az a Grünspanné, az a haszontalan perszóna, az a multkor direkt engem heccelt a zöld taft ruhájával! Nem is értem, hogy a rendezőség miért nem akadályozza meg az ilyesmit.

Jó, eddig legalább mulattam, hogy az a Rosenduftné úgy öltözik, mintha legalább is 16 éves lenne, pedig idősebb nálam, mit mondjak, legalább két évvel és öt hónappal. De ma? Ma bemegyek a terembe, hát még a Szöllösi István sinos ott. Ez már nem tetszett nekem. Na jó, gondoltam, majd a Krenner fog felolvasni, az egy szép borotvált ember. És egyszerre feláll nekem a padok közül (szemtelenység, még rom is ment ki a podiumra) egy köpcös fekete ur, és arról beszél, hogy sok a dijnok. Hogy még azt sem tudják, ki mennyi adót fizet. Jó, gondoltam, ez biztos egy műsoron kívüli szám, amilyen a morikban szokott lenni. A köpcös fekete ur azután leült és elkezdett mindenkit kollega urnak mondani. Kérem, mi az a kollega ur? Biztos megint valami disznóság, mert mindig úgy nevetett hozzá! Hát ennek vége volt. Azután felállt egy másik és megint egy másik és csak nem Krenner Miklós és nem Forrongó lelkek-ről beszélt, hanem tűzoló fizetésemelése, konyhakerítészet, meg ilyenokról. Megjegyzem, hogy mind egyiknek volt bajusza, némelyiknek szakála is és egyik sem volt olyan fess, mint Krenner Miklós.

És igen, jó hogy eszembe jut. A podiumon is ültek vagy öten. A középben ült egy kopasz ur, az egyszer cseppet a cselédnek, de az nem jött be. Mondhatom, én már rég kidobtam volna az ilyen slampos szobalány!

Hát ilyesmiért én nem adok egy koronát. Remélem, ezt belátja és visszaküldi nekem a pénzemmet. D'or.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Péntek: Kis gróf, operett. (A. bérlet.)

Szombat: Kis gróf, operett. (B. bérlet.)

A kis gróf.

(Operett 3 felvonásban. Irtá: Martos Ferenc. Zenéjét szerette: Rényi Aladár dr. Bemutató előadás.)

Az idei sovány operett termésből kaptunk ma este izelítőt, Martos Ferenc a jónevű librettista összefogott egy eddig ismeretlen nevű komponistával Rényi Aladár dr.-ral és elkövelték A kis gróf című operettet. Érthető a színház igazgatók elkeseredése, ha a kis grófban kell a szezon egyik slágerát keresniük. Az igazgatók kellő pénzáldozattal dekorálják ezt a darabot, a primadonnák gázsijut felét költik el toalettekre, csak hogy sikert csináljanak a Martos Rényi operettnak. Ugye szomorú dolog, mikor ilyen a tributumoktól függ egy darab sikere, már pedig minden jó indulatu keresés, kutatás dacára sem tudunk egyéb kvalitásokat felfedezni ebben a hazai termékben.

A librettó sovány meséje szegényes környezetben teljesen hatástalan. Semmi humor, semmi mulatság.

Pedig mennyi ambícióval hozták színre a kis gróft. Erdemes lett volna jobb darabban élvezni Diósy pazar toaletjeit. Hat gyönyörű toalettben ragyogott Diósy. Ez olyan látvány, hogy talán megmenti néhány előadás számára a kis gróft. Szépen is játszott Diósy, ellenben ének dolgában még a darab nívóján is alul maradt. Neogrady Dóra érezhető indispozícióval lépett fel és így csak fél sikert aratott. Distingvált játéka, művészi táncsa ma is nagy tetszést aratott. Huszár adta a kis gróft szépen énekelve, rosszul játszva. Abszolút dícséret jár ki Győzőnek Agárdy grófjáért, Benkóné pompás Csibráknéjának, Várnay sikerült nevelőjének és Polgár mulatságos színigazgatójának.

Lászy Etel, Nógrady Malvin és Mucsi Anna arattak még sikert.

Egy kis incidens is zavarta pillanatnyilag a bemutatót. A második felvonásban egy átmelegedett villamos körtétől meggyuladt néhány papírrózsa, amittől nyugtalanodni kezdett a közönség, a tüzet azonban pár pillanat alatt sikerült eloltani. H. G.

* Primadonnák vendégszereplése Aradon. Érdekes vendégszereplés lesz hétfőn, kedden és szerdán az aradi színházban. Kállay Jolán, az aradi színház volt primadonnája fog fellépni, még pedig szerződöttes olójából. Az utóbbi időben mind jobban megnyilvánult a színházközönségnek az az óhaja, hogy a direktor távozni készülő Diósy Nusi helyébe Kállay Jolánt szerződtesse, aki mindenestre a vidéki primadonnák legjobbjai közé tartozik. Kállay Jolán a három este legjobb szerepeiben, a Gyerekasszonyban, Hercegisasszonyban és a Katalinban lép fel s ha vendégszereplése sikerrel jár, ha a publikum szeretettel fogadja vissza, akkor májustól fogva ő lesz az aradi színház szubretprimadonnája. Érdekes, hogy a direktor az új primadonna megválasztását teljesen a közönségre bizza. Ha ugyanis Kállay Jolán vendégszereplése nem fog kellő sikerrel járni, akkor még november és december hónapban négy-öt primadonna fog fellépni Aradon s amelyeknek a legnagyobb sikere lesz, azt szerződöttes Szendrey. Hogy Diósy, az aradi közönségnek három évig volt kedvence hová szerző-

dik, azt még ő se döntötte el. Hogy a Vigoperához nem megy, azt viszo t már eldöntötte — Márkus Dezső.

* Fedák Sári Amerikában. Amberg Gusztávnak, a newyorki Irving Place Theatre igazgatójának jelentése szerint Fedák Sári, a Király Színház primadonnája január elsején, újév napján mutatkozik be a newyorki közönségnek. Hogy milyen darabban lép föl, azt a hivatalos kommuniké nem említi. Annyi bizonyos, hogy Fedák Sári december közepén hajóra ül, úgy hogy a karácsonyt már Amerikában tölti. A newyorki magyarság máris készül a művész fogadására, annál is inkább, mert Fedák Sári a Keresztény Betegsegítő Egyesületek Szövetkezete hozzáintézett levelére válaszolva, megígérte, hogy amerikai tartózkodása alatt kész örömmel szentel egy estét idegenbe szakadt honfitársainknak. „A legnagyobb örömmel fogom mulattatni egy estén az amerikai magyarokat — írja Fedák Sári — viszek nekik az ó-hazából pár olyan nótát, hogy kicsordul a könnyük, mikor meghallják. Azt akarom, hogy közel érezzék magukhoz Magyarországot. A Keresztény Betegsegítő Egyesületek Szövetkezete az összes newyorki és környékbeli magyar egyesületek bevonásával rendezi a Fedák-estét, mely a mellett, hogy páratlanul fényesnek ígérkezik, jótékony célt is szolgál, mert a magyarok a fölépitendő magyar kórház alapja javára rendezik.

* Cigányvér. (Asta Nielsen bemutató.) Az Uránia színháznak ismét szenzációja van. A Nordisk film Companinak legújabb slágerjét, a Cigányvért, melynek főszerepét Asta Nielsen játsza pénteken mutatja be az Uránia színház. Mesteri pszichológiával van karakterizálva a cigányleány, aki dacára a kulturált miliónak nem vetkezi le eredendő tulajdonságait és még mint feleség és anya is előbbre valónak tartja a bosszúállást a hűségnél, a lemondásnál. A mindenkitől üldözött, műveletlen cigányleány megismerkedik egy arisztokratával, aki végzetes szerelemre lobban a leány iránt, feleségül veszi és ebből az egyenetlen házasságból keletkezik a tragikus összeütközés. A Nordisk filmek ismert bravurjával és gazdag áldozatkésziséggel van kiállítva ez a nagyszerű műfilm is, Asta Nielsen fenomenális tehetsége, mely már annyi gyönyörűséget szerzett publikumunknak ebben a szerepében még ragyogóbb még hatásosabb, mint összes eddigi szerepeiben. Az ő fenomenális játéka világhírt szerzett ennek a képnek is. Bejárta ez a kép az egész világot és Berlinben egyedül nyolcszáz előadást ért a Cigányvér. Ennek a darabnak előadása délután fél hét órakor kezdődik. 175

* Új slágerek az Apollóban. A vasut irodalmi nivon álló előadásai után új mozgófénykép slágereket mutat be pénteken az Apollószínház. Az új műsor valamennyi száma úgy érdekességben, mint értékességben vetélkedik egymással. O látjuk a műsor élén az olasz hadsereg bemutatását. Kit nem érdekelné most ez az aktuális tárgyú kép, amikor a lapok telve vannak a tripoliszi háboru véres eseményeivel. Van egy másik aktuálitása is az új műsornak: Mona Lisa. A párisi Louwreból eltűnt csodás festmény sorsát a kinematográfia a humornak használta ki s konstatálhatjuk, hogy ötletesebb bohézat még nem került bemutatásra egy mozgószínházból sem. Egy gyönyörű Napoleonkorabeli dráma dominálja a műsor komolyabbik részét. Minden mozzanatában klasszikus értékű ez a megható dráma. Az új műsört figyelmébe ajánljuk a közönségnek. 177

* A színházlátogató közönség figyelmébe. A „Fehér Kereszt” kávéházban fővárosi módra színház után Buffet-színházi vacsora. Naponta elsőrangú cigányzene. 4828

Az aradi Westinghouse-gyár új igazgatói.

— Rendkívüli közgyűlés. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 9

Megirtuk, hogy az aradi Westinghouse-gyár részvénytársaság nagy változáson ment át, amennyiben azokat a részvényeket, amelyek a francia Societé Westinghouse kezében voltak, az osztrák Daimler-gyár vásárolta meg. Elvételük kulisszái sok kommentárra adnak okot nemcsak Aradon, hanem a fővárosszakkörökben is. Az a körülmény, hogy a részvények majoritása új kezekbe került, maga után vonta az eddigi igazgatóság lemondását. Az új igazgatóság megválasztása pedig szükségessé tette, hogy rendkívüli közgyűlést hívjanak össze.

A Westinghouse részvénytársaság közgyűlését délután 3 órakor tartották meg a városháza tanácstermében. A közgyűlés iránt a nagy részvényesek között meglehetősen érdeklődés mutatkozott, amennyiben 27 részvényes összesen 3717 darab részvényt helyezett letétbe a közgyűlés előtt. A rendkívüli közgyűlést Varjassy Lajos polgármester nyitotta meg és bejelentette, hogy a közgyűlésen tíz részvényes jelent meg, akik 2973 részvény után birnak szavazati joggal. A jegyzőkönyv vezetésére Rosenberg Miksa drt, hitelesítésére pedig Rechnitz Bélát és Török Emilt drt kérte föl. Ismertette a rendkívüli közgyűlés összehívásának okát: Kunz József, Osterbag Waldemár és Skeepworth György igazgatósági tagok lemondottak, miután pedig egy igazgatósági tagság amugya üresedésben volt, összesen négy új igazgatósági tagot kell a közgyűlésnek megválasztani.

Török Emilt dr. fővárosi ügyvéd a részvényesek nevében indítványozta, hogy a lemondásokat vegyék tudomásul, a lemondott igazgatósági tagoknak fejezzék ki köszönetüket eddigi működésükért és adják meg nekik a szokásos felementvényt. Új igazgatósági tagokul — természetesen csak arra az időre bíró érvénynyel, ameddig a lemondottak megbízása szót — Fenyvesi Adolfot, Pikler Károlyt, Rechnitz Bélát és ifj. Tolnay Lajost hozta javaslatba a közgyűlésnek.

A választás egyhangulag történt meg. Ezután a közgyűlés tárgysorozatának második pontját kellett volna tárgyalni, azonban Török Emilt dr. azt indítványozta, hogy ezt a pontot — az alapszabályoknak az igazgatósági tagok számát megállapító szakaszára vonatkozó módosítása — vegyék le a napirendről.

Varjassy Lajos polgármester világosította föl a közgyűlés résztvevőit, hogy erről azért akarnak később határozni, mert valószínű, hogy nagyobb érdeklődés fog bevonatni a részvénytársaságba, s az igazgatósági tagok számát majd akkor emelik föl, ha ez megtörtént.

A tíz perces közgyűlést még rövidebb ideig tartó igazgatósági ülés követte, amelyen az új igazgatóság elnökévé Fenyvesi Adolfot, alelnökké pedig Varjassy Lajos polgármestert választották meg.

A tárgysorozat második pontjának a napirendről való levételét megelőző a következők állanak: A francia kézből megvásárolt részvények egyelőre az osztrák Daimler cég birtokában vannak. Azonban a nagy Daimler-cégnek van egy magyar alapítása is, amely Budapesten szeker. Egy éven belül a Westinghouse részvények tekintélyes része a magyar cég birtokába megy át és akkor ez magyar is delegál tagokat az aradi gyár igazgatóságába. Egy éven belül meg egy rendkívüli közgyűlést tartanak, amelyen megválasztják a magyar

Daimler által kijelölt igazgatósági tagokat, akor megváltoztatják a gyár címét „Aradi Daimler Automobilgyár“-ra, továbbá felemelik a részvénytársaság alaptőkéjét.

A német trónörökös a császár ellen.

— Frigyes Vilmos tüntetése a parlamentben. —

(Saját tudósítónk távirata.)

Berlin, november 9.

A Reichstag mai ülésén Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár másfélórásig tartó beszédet mondott, melyben a marokkói egyezményt védte. Kijelentette: a béke megtartása csak úgy volt lehetséges, ha a Marokkó ügyben a Ház előtt fekvő egyezményt kötötték meg Franciaországgal. A kancellár beszédét a baloldal folytonos közbekiáltásokkal zavarta, míg a centrum és a konzervatív párt halálos csendben fogadta. A beszéd befejeztével egyetlen tenyér se csattant össze, egyetlen helyeslő kiáltás sem hallatszott. A beszéd után következő vita folyamán nemcsak az ellenzéki pártok szónokai, hanem a centrum és a konzervatív párt emberei közül is sokan támadták az egyezményt s a kancellárt.

A mai ülésnek volt egy másik, még nagyobb szenzációja. A trónörökös ugyanis a mai ülésre tüntetőleg Danzigból Berlinbe érkezett s a birodalmi gyűlésen a császári páholyban megjelent Láttha'ó érdeklődéssel hallgatta végig a marokkói egyezmény körüli vitát, de ezzel még nem elégedett meg. Dacára annak, hogy az egész Ház figyelme rá irányult s a képviselők és a karzat közönsége állandóan őt nézték, Bethmann-Hollweg beszéde alatt nem tetszésének adott arkifejezésével és mozdulataival kifejezést. Midőn az ellenzéki szónokok beszédeikben a kancellárt, az egyezményt s Franciaországot támadták, a trónörökös fejével többször helyeslőleg bólintott, meglepedését tüntetőleg mutatta, sőt a karzat rácsát is helyeslőleg ütögette. A trónörökös viselkedése a kormány tagjait s a kancellárt kinosan érintette s mai szereplésének előreláthatólag mélyreható következményei lesznek nemcsak Bethmann-Hollwegre, de magára a trónörökösre nézve is.

A trónörökös az utóbbi időben többször igyekezett a gyakorlati politikába beszólni. Emiatt atyjával összetűzése volt s végül is Vilmos császár Danzigba száműzte a legidősebb fiát. Frigyes Vilmos különben néhány nap óta éppen a kancellár és a marokkói egyezmény ellen egy más tervvel is foglalkozott. Rábeszélte fivéreit, hogy az ő vezetése alatt küldöttésgileg menjenek atyjukhoz, a császárhoz s tiltakozzanak a marokkói egyezmény ellen, egyszersmint kérve Bethmann-Hollwegnek és politikájának elejtését. A trónörökös terve számára a császárnét is meg akarta nyerni. Udvari körökben ezt a legutóbbi hirt dementálják, de az összes berlini lapok mai számaikban megerősítik.

A berlini lapok természetesen sokat foglalkoznak a trónörökös mai szereplésével és — egyértelműleg elítélik azt. Még az ellenzéki lapok, Bethmann-Hollweg politikájának ellenzői is hangoztatják, hogy a trónörökösnek sem az alkotmány, sem a törvények értelmében az aktív politikához semmi köze sincs s nem szabad a vezető politikusok ellen, vagy mellett állást foglalnia. Végül azon reményüknek adnak a lapok kifejezést, hogy Vilmos császár véget fog vetni a trónörökös viselkedésének.

Érdekes, hogy Vilmos császár ma este tüntetőleg a vacsoránál vendégül látta a trónörökös által megtámadott Bethmann-Hollweg kancellárt és feleségét.

Szerelmi dráma.

— Gyilkosság és öngyilkosság egy aradi tanyán. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 9

Egy fiatal, félig-meddig gyerekeMBERPÁR véres szerelmi drámája zökentette ki a hét-köznapi egyformaságból ma este Arad külvárosi lakóit. Már a'omra hajóitak a gáji házakban a fáradttestű munkáscsaládok, amikor a kis szobaleány és fiatal soffőr revolvergolyótól véresre sebeződ'ek az éjszakában, hogy holnapra szenzációval szolgáljanak a külváros lakóinak, akiket mi sem érdekel, mi sem kap meg jobban, mint az ilyen együgyű kis szerelmi vérengzés.

Faragó Gyula gáji fődbirtokos jelentette este negyed 10 óra tájban telefonon a gáji rendőrkapitánynak, hogy tanyáján gyilkosság és öngyilkosság történt. Rámer István gáji rendőrkapitány és Stauber Andor dr. tisztí orvos azonnal kimentek a helyszínére, ahol már a tanya egyik épületébe szállították a szerelmi dráma eszméletlen szereplőit: Bárdi Róza 17 éves szobaleányt és Tischmayer József 19 esztendősfő. Egyiket sem lehetett kihallgatni s csak Tischmayer tudott töredezetten ennyit mondani:

— Féltekeny voltam a Rózira, azért tettem...

A részletekről ezeket derítette ki a nyomozás. Bárdi Róza egy hónap óta szolgál a Faragó-tanyán. Szorgalmas, jóképű cseléd volt ez a 17 éves leány, aki Kispestről került gazdájához. Valahogyan megismerkedett Tischmayer József 19 éves legénnyel. Tischmayer, aki Szathmáry Károlynál, a városi gépüzemek igazgatójánál volt soffőr hevesen udvarolt a csinos szobaleánynak és az ismeretségnek hamarosan nagy szerelem lett a vége.

Éténként kijárogatott a fiatal soffőr Bárdi Rózához. November folyamán már kétszer töltötte az estét a szobaleánynál a Faragó tanyán Tischmayer. Amikor legutóbb hirt volt, Faragó Gyula is meglátta és annyit mondott neki:

— Nem kell olyan gyakran kijönnie a Rózához!

Tischmayer ezután nem is mutatkozott többé. Valahogyan azt vette a fejébe, hogy Bárdi Róza az oka ennek a figyelmeztetésnek, hogy a leány ilyen módon akar szabadulni tőle. Mindenféle módon kereszte az alkalmat, hogy találkozhasson a szobaleánynyal, de ez sehogy sem sikerült. Mikor azután még olyasfélét is meséltek a szerelmes soffőrnek, hogy szerelmese most más legényre kacsingat, akkor teljesen elvesztette a fejét. Nagy féltékenységekben, ugylátszik, előzetesen elhatározta, hogy megöli a leányt.

Ma este, amikor dolgát elvégezte, kigyalogolt Gájba. Kilenc óra tájban ért a Faragó-tanyára. Nem mert bemenni a házba a multkori kiutasítás miatt, hanem ott őgyelgett a kapunál és leste, véletlenül nem jön-e ki Bárdi Róza. Amikor látta, hogy biába váraozik, beizent a konyhába Bárdi Rózáért.

— Csak annyit kell mondani, hogy egy ismerős legény várja — szölt az izenetvivő gyerekeknek.

A szobaleány gyanútlanul kiment a sötétes udvarra. Eleinte nem látott senkit sem, azután egyszerre elébe toppant Tischmayer és egyetlen szó nélkül rálőtt a leányra. Bárdi Róza eszméletlenül rogyott össze és a következő pillanatban mellője esett a szerelmes soffőr is, aki önmaga ellen fordította a revolvert. A ketős revolverdurranásra kifutott a tanya háznője. Rövid keresés után megtalálták a földön az egy-

más mellett heverő fiatalokat. A leány is, a legény is erősen vörzött. Faragó Gyula azonnal intézkedett, hogy a halálra vált szerelmeseiket első kötéssel lássák el, azután pedig a rendőrséget értesítette a történetéről.

A szerelmi dráma részleteiről éjjel a következőket mondotta Rémer István gáji rendőrkapitány tudósítónknak:

— A leány négy hónappal ezelőtt ismerkedett meg Tischmayerrel, mikor még a városban szolgált. Beleszerettek egymásba s a fiu elhatározta, hogy elveszi a leányt feleségül.

— Vásár vasárnapján Tischmayer várta beint a városban a leányt, mert úgy beszéltek meg, hogy együtt mennek a városba. A leány azonban nem jött. Várakozás közben találkozott Faragónak egyik lovászával, aki azt mondta neki, hogy ne is várja a leányt, mert annak most már egy Szelezsán nevű gáji legény udvarol. A szerelmes Tischmayer ekkor elhatározta, hogy végez magával, de agyonlővi a leányt és osztorozóját is. Ma este kiment Faragó tanyájára. Ott találkozott Szelezsánnal, aki bátyjánál, Faragó egyik kocsisánál volt látogatóba. Mikor Tischmayer megtudta, hogy Szelezsán ismét a tanyán van, rögtön a leány keresésére indult. Kiment az udvarra, ahol szembe jött vele a leány. Tischmayer egy szót sem szólt a leányhoz, hanem kirántotta revolverét s kétszer a leányra lőtt. Azután önmaga ellen fordította a fegyvert s kétszer mellbe lőtte magát.

— A leány sérülései nem életveszélyesek. Tischmayer sérülései már sokkal súlyosabbak, mert egyik golyó tüdejét furta keresztül. A mentők mindkettőjüket a kórházba szállították.

HIREK.

A temesvári zálogos gyilkosa.

— Kihallgatta a törvényszék elnöke. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Temesvár, november 9.

Balázs István, Löwinger Ferenc temesvári zálogháztulajdonos gyilkosa e hó huszadikán és huszonegyedikén kerül a temesvári királyi törvényszék esküdtbíróvára elé, hogy véres tettéről számot adjon. Virág Béla dr. törvényszéki elnök, aki Balázs István ügyében elnökölni fog a büntető perrendtartás szabályainak megfelelőleg ma maga elé kísértette Balázs Istvánt, akit két fegyveres börtönőr vitt át a fogházból Virág dr. elnökhöz. A jegyzőkönyvet Probst János dr. törvényszéki jegyző vezette.

Virág dr. elnök megmondotta Balásznak, hogy ő lesz a tárgyalási elnök, majd megkérdezte van-e valami olyan előterjesztési valója, ami ügyének bármely irányban is valamilyen fordulatot adhatna. Kíván-e oly dolgokat felhozni, amiket eddig még nem említett, akarja-e a vizsgálóbíró előtt tett vallomását módosítani, vagy akar-e vallani?

Balázs István az elnöknek eme kérdéseire így felelt:

— Azt a vallomást, amelyet a vizsgálóbíró előtt tettem, teljes egészében fentartom. A hegedűt a benne levő ékszerekkel együtt a Löwinger-féle zálogház kapujában találtam. En Löwinger Ferencet meg nem öltem. En ebben az ügyben ártatlan vagyok.

Balázs Istvánt a kihallgatás után ismét visszakísérték cellájába.

A tárgyalás iránt városszerte óriási érdeklődés mutatkozik. A tárgyalásra csak belépőjeggyel lehet majd bejutni. Virág Béla dr. törvényszéki elnök a tárgyalóterem szűk voltára való tekintettel összesen csak száz jegy kiadását határozta el. Miután azonban a tegnapi nap folyamán még számosan jelentkeztek jegyért, Virág dr. elnök a kiadandó jegyek számát százöt darabban állapította meg. Ez még korántsem kifejezője annak az érdeklő-

désnek, amely a tárgyalás iránt megnyilvánult, viszont azonban több jegynek kiadása a szűk teremre való tekintettel teljesen lehetetlen. A jegyek a tegnapi nap folyamán mind elfogytak s ma már egy belépőjegy sem volt kapható.

— Hatvany-Deutsch Sándor báró Aradhoz. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége aradi fiókjának Chorin Ferenc tiszteletére rendezett legutóbbi díszgyűlése, amint megirtuk, táviratilag üdvözölte Hatvany-Deutsch Sándor bárót, a Szövetség nagyérdemű alelnökét, közgazdaságunk egyik vezéralakját, aki szintén aradi születésű. Hatvany-Deutsch báró a következő megleghangu táviratot küldte Fábry Sándor dr. vezérigazgatóhoz, az aradi fiók elnökéhez: „A Gyáriparosok Országos Szövetsége aradi fiókjának, méltóságos Fábry Sándor elnök ur kezeihez, Arad. Igaz örömmel vettem üdvözlő-sürgönyüket, mely annál értékesebb előttem, mert szülővárosomból ered, amelyhez, dacára több évtizedes távollétemnek, a legbensőbb szá-lak fűznek. Arad városának ipari fejlődését mindenkor érdeklődéssel kísértem, és annak a reményemnek adok kifejezést, hogy közös intézményünk a város ipari haladását fogja előmozdítani. Ismételt hálás köszönettel: Hatvany-Deutsch Sándor.”

— Halálhíradás. Bécsből jelentik: Hadik Sándor gróf ma 46 éves korában a Fürt-szanatóriumban meghalt. Az elhunyt egyik legelőke löbb magyar főúri család tagja volt. Négy nap előtt súlyosan megbetegedett, családja tavarai birtokáról felvitte Bécsbe, hol megakarták operáltatni, de ahol még a műtét előtt beállott a halál. Hadik Sándor grófot 1905-ben disszidens programmal a kőbüküti kerület képviselőjének választotta.

— Állami tisztviselők küzdelme a drágaság ellen. A magyar állami tisztviselői kar az osztrák államtisztviselők sikeres akcióján felbuzdulva mozgalmat kezdett a folytonos drágaság elviseléséhez szükséges újabb fizetésrendezés, illetve drágasági pótlék elérése érdekében. A mozgalom az állami tisztviselők országos egyesülete november 12-én, vasárnap délután 4 órakor a budai vigadóban tartandó rendkívüli közgyűlésén fog méltó kifejezésre jutni. A demonstratív ülésen az egész ország állami tisztviselői képviselve lesz és az ülésből kifolyólag drágasági, illetve családi pótlék engedélyezését fogják kérni a kormánytól és a törvényhozástól s megállapítják a kérés teljesülése érdekében követendő további eljárás alkalmas módjait. A budapesti országos közgyűlésen az aradi állami tisztviselők is képviseltetik magukat s a küldöttség vasárnap reggel a 8 órai gyorsvonattal indul Aradról. A küldöttségben résztvenni szándékozókát felkéri az állami tisztviselők aradi köre, hogy november 11-én szombaton délig jelentkezzenek ifj. Schweigert Péternél, a kör titkárnál, kitett iven. Az országos gyűlés határozataihoz és akciójához csatlakozni fog az aradi állami tisztviselők köre, az aradi tanárszövetség, az adóhivatali tisztviselők aradmegyei szervezete és az igazságügyi kezelő tisztviselők helyi csoportja. Az aradi állami tisztviselők köre eddig e kérdésben azért nem foglalt állást, mert az országos gyűlés egyhangú és egyöntetű határozatában e nagy horderejű kérdés nagyobb súlyát látja. Az ott kifejlendőkhöz képest azonban minden erejével siet majd e kérdést a kívánatos eredményre vinni. A kérés teljesítése elől, megbízható értesüléseink szerint, a kormány sem zárkózik el.

— Szálloda vétel. Kemény Manó aradi vállalkozó ma megvette özvegy Vass Mátyásnétól a Vass-szállodát 170,000 koronáért.

— A Zsilinszky-fiúk ügye. Temesvárról jelentik: A mai nap nem hozott fordulatot a Zsilinszky-ügyben. Itt osztatlan érdeklődéssel kísérik a szimpatikus Zsilinszky Gábor sorsát. A katonai hatóság még nem avatkozott a dologba és Zsilinszky zavartalanul teljesíti önkéntesi szolgálatát. Mértékadó katonai körök véleménye szerint az új főtárgyalásig nem is vesznek a katonaságnál az ügyről tudomást. Ha a bíróság a vádlottak ellen vizsgálati fogságot rendel el, úgy Zsilinszky Gábor katonai felügyelet alatt marad és nem szolgáltatják ki a polgári hatóságnak. A főtárgyalásra is katonai fedezet alatt fogják kíséreni és amennyiben az újabb eljárás elítélésével végződne, úgy az esküdtbírók ítéletét a katonai hatóság fogja végrehajtani és katonai börtönben tölti el a büntetést. További szomorú következménye az volna Zsilinszky elítélésének, hogy elvesztené önkéntesi jogát és büntetésének elszívása után három évig kellene mint közkatona szolgálni.

— Kétmillió korona tűzkár. Eszékről jelentik: Az Unió-gőzmalom (horvát nevén: Union Paromlinsko dioncarsko drustvo u Osieku) ma reggel negyed kilenckor kigyulladt s azóta lángokban áll. Mire a tűzoltók megérkeztek, a malom főépülete egész egy lángtenger volt. Olyan sűrűn gomolygott föl a füst, hogy az égboltot hatalmas területen elsötétítette. Az irtózatosságtól szinte lehetetlen volt közel térkedni az épülethez. Kisdárdán a 78. gyalogezred ott gyakorlatozó csapatának parancsnoka, Natasics ezredes a füstfelhők láttára csapatát Eszékre parancsolta és három századot vezényelt az égő malomhoz. Közben megérkezett egy gyalogzászlóalj is. Mintegy ezer katona segített az oltás és mentés munkálataiban. Az összes munkások megmenekültek. Csak egy molnár szenvedett súlyos égési sebeket. Tíz órakor a főmolnár és a főgépész lakása tüzet fogott. Kigyulladt az állami vasutak magyar iskolája is. A tetőtűzeket azonban hamar elnyomták. Az Unió-gőzmalommal szemben levő villákból is kilakoltatták a lakókat. Eddigi megállapítások szerint a tűz oka rövidzárlat. A kár kétmillió korona. Érdekes, hogy a gőzmalom két évvel ezelőtt drága pénzben újraszerelték. A budapesti tőzsdére tíz órakor érkezett a tűz híre s a malom részvényei meglepetésszerűen fölmentek. Az előtőzsdén 665—680 között volt kötés. Tegnapi még 665-ön zárultak. A mai zárlat is ez marad. Viszontbiztosítás révén tíz magyar biztosítótársaságot érint az Unió katasztrófája. Weismájer Oszkár elnököt és a malom vezérigazgatóját, akik két napja Budapesten tartózkodnak, táviratilag értesítették a malom égéséről.

— Ongyilkos kabaréénekesnő. Budapestről jelentik: A Sándor-utca 25. számú ház II. emeletéről ma a hajnali órákban leugrott egy fiatal leány és eszméletlenül terült el a járda aszfaltján. Az ugrás következtében mindkét lába bokában eltört. Még kevesen jártak csak az utcán és a házakból összeseregleg embereknek a fiatal leány, amikor eszméletre térítették, azt mondotta el, hogy kinézett az ablakon, megszédült és lezuhant az utcára. Hosszabb uszolásra, faggatásra azután elmondotta, hogy Argyelán Ilona kabaréénekesnő, hogy két évvel ezelőtt megismerkedett egy fiatal emberrel Abbáziában, ahol egy nyári kabarétársulatnál volt szerződése. A fiatal ember beleszeretett és azóta nem is hagyta őt el. Lakást bérelt neki a fővárosban és minden kiadását fedezte. Tavaly az orvosok azt állapították meg, hogy tüdije meg van támadva. Barátja ekkor elküldötte őt az olasz Rivierára. Montekarlóban három hónapot, legutóbb pedig Abbáziában hat hetet töltött,

hogy beteg tüdejét gyógyítsa. A költségeket bőkezűen fedezte a barátja. Később aztán még elmondotta, hogy barátja hajnalig nála volt és amikor elbucsuztak, ő ezzel a szavakkal vált el tőle: Most megyek a halálba. Mert a barátja kinevette, ezért leugrott az emeletről.

— A Drágán- mű és a községek. A Magyar Vasuti Forgalmi Részvénytársaság hatalmas villamos műve, mely a Drágán patak energiáját fogja felhasználni, mindjobban közeledik a magvalósulás felé. A villamos vezeték, mely négy megyét fog villamos energiával ellátni, a tervek szerint két irányban haladna. A kiindulási pont Remec, a honnan a vezeték Nagyváradig haladna. Itt a vezeték kettéágazna: az egyik rész Tenkén és Nagyszalontán át Aradig, illetve Békéscsabáig haladna, míg a másik Debrecenig nyulna ki. A Nagyszalonta—Arad—Békéscsabai vonal a következő községeket érintené:

Árpád, Feketetót, Feketebátor, Talpas, Barakony, Apati, Somoskeiz, Seprős, Csermő, Sikula, Borosjenő, Bokszeg, Zaránd, Szőlős-sigerél, Pankota, Kerék, Kurtakér, Ternova, Magyarád, Egres, Galsa, Világos, Ujpanát, Mikelaka, Kis-Szt. Miklós, Illye, Tamásda, Nagyzerind, Fekete-Gyarmat, Kisjenő, Nádas, Simánd, Ó-Farekas-Varsánd, Új-Szent-Anna, Zimándköz, Mácsa, Szent-Márton, Kurtics, Gáj-Arad, Pécska, Sarkad, Békés-Csaba, Gyula, Gyula-Vári, Gyula-Varsánd, Kétegyháza, Hlek, Ottlaka, Sikló, Székudvar.

Azokba a községekbe, ahol a vezeték elhalad, 250000 lélek lakik. Ezek a községek mind szebb jövőjüket, gazdasági gyarapodásuk új korszakát üdvözölhetik az új energia bevezetésében.

— Sirkő-felavatás. Az aradi zsidó hitközség és chevra kadischa ezennel köztudomásra hozza, hogy e hó 12 én (vasárnap) d. e. 11 órakor avatja fel néhai Spitzer Ignácnak, a nagy jötevének az izr. sirkertben emelt síremlékművet.

— Ugyanekkor fogják felavatni a volt főjegyzőnek, az istenben megdicsőült Rosenberg Lipótnak síremlékét is.

— Tűz. Ma délután három órakor eddig ismeretlen okból kigyulladt Lorenz Károly, Tökölly Imre-utca 25—27. szám alatti szappangyára. Mire a tűzoltóság kivonult, a földszintes épület már teljesen lángok között volt, úgy, hogy mentésről szó sem lehetett. A kár nagysága mintegy 10—15.000 korona. A tűzvizsgálatot holnap délelőtt tartja meg a rendőrség.

— Öngyilkos gazda. Az aradmegyei Zöldes községben ma hajnalban agyonlőtte magát Vezsa György vagyonos gazdálkodó. Tettét azért követte el, mert felesége és fia gyógyíthatatlan betegségben szenvednek.

— Orvosi Zsebnaptár és Kézikönyv 1912. Szerkeszti: Dr. Sugár K. Márton. Kiadók: Légrády Testvérek. E hasznos, a magyar orvosok között polgárjogot nyert kézikönyvnek immár 46. évfolyama fekszik előttünk. Szembeálló, hogy az 1912. Orvosi Zsebnaptár inkább az orvosgyakorlat követelményeinek kívánt megfelelni, mit a praxis körébe vágó új cikkek egész sorozata bizonyít. A minden tekintetben megfelelő és a legmesszebbmenő követelményeket kielégítő, valóságos orvosi „vademe-kum“-ot legmelegebben ajánlhatjuk. Ára erős angol vászonkötésben 3 kor. Kapható Légrády Testvérek könyvkiadó hivatalában Budapestben V. Váci-körút 78. szám, valamint az ország minden nagyobb könyvkereskedésében.

— A zsinagógától: A templomi előljáróság ezennel köztudomásra hozza, hogy ma este (pénteken) az istentisztelet egy negyed öt órakor kezdődik.

— Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk *Novák Rudolf* fogműtermét Arad Tökölly-tér 7. szám alatt, I. emelet. November 1-től Szabadság-tér 5—6 dr. Kronstein-ház.

— Esperantó nyelvtanok és szótárak Kerpelnél. 5419

— Legjobb cigarettahüvelyek Kerpelnél. 4571

— Könyvtárvétel folytán olcsóságok Kerpelnél. 4871

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére — házilag — a likőraroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 4510

Tisza István névjegye.

(Egy „protekción” titkaiból. — Reisz József dr. nyilatkozik.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 9.

Az Aradi Közlöny annak idején részletesen megírta azt a botrányt, amely a marosvásárhelyi ügyvédvizsgáló-bizottság előtt lejátszódott s amelynek számai Csabáig nyulnak. A botrány középpontjában Szamek Emil dr. békéscsabai ügyvédjelölt áll, akit az ügyvédvizsgáló bizottság állítólag azért buktatott el, mert Tisza István grófnak egy apokrif névjegye érkezett a bizottsághoz, amely névjegy Szameket a bizottság jóindulatába ajánlotta. A névjegyet Nagyváradon adták fel s a nagyváradi rendőrség most a névjegy feladója után nyomoz. Szamek dr. szerint az apokrif névjegyet Reisz József dr. békéscsabai ügyvéd küldte, aki neki régi haragosa.

Reisz József dr. tegnap rokonai látogatására Nagyváradra érkezett és a „Nagyváradai Napló” munkatársa előtt a következő érdekes nyilatkozatban világította meg az ügyet és védekezett az ellene emelt vád ellen:

— A tényállás helyes megismerése végett visszatérek mindenekelőtt a Szamek dr. vizsgálata előtti időre. Az írásbeli vizsga után Szamek dr-t a vizsgáló-bizottság elnöke, Csiky dr. magához hivatta és megkérdezte tőle, hogy kije neki Tisza István? Szamek azt felelte, hogy nem ismeri Tiszát, de a további faggatásra azt mondta, hogy az *apjának barátja*. A vizsga napján Csiky elnök ismét magához hivatta Szameket és kifakadt előtte, hogy apokrif ajánló levéllel akar operálni. Szamek gyakorlati hiányossága miatt a vizsgán megbukott s ezután ismeretlen tettes ellen a kir. ügyészséghez megtette a feljelentést.

— A vizsgálat során Szamek szolgáltatta az összes adatokat. A nyomozás során Kovács József tanu tényieleg olyan vallomást tett, hogy nála én Tisza István gróf nevére névjegyet rendeltem, melyet ő a Calvineum-nyomdában készített. Majd Zador Armand kereskedő azt vallotta, hogy az én kéresemre négy héttel ezelőtt feladott egy ajánlott levelet, de hogy mi volt benne, azt nem tudja. Az azonban hazugság, hogy Csiky dr. elnök az én vizsgám alkalmával is kapott hasonló levelet s hogy ennek az írása az én vizsgálati kérvényemmel egyező írásu lett volna.

Ezek után személyesen megjelentem Marthy Ferenc marosvásárhelyi rendőrkapitánynál, aki Kovács Józseffel szembesítette velem. Kovács kijelentette és jegyzőkönyvbe mondta, hogy *engem nem ismer és nem én vagyok az, aki a megrendelést neki feladta*. Én meg jegyzőkönyvbe mondtam, hogy Szamekkel nem vagyok ellenséges viszonyban, sőt még anyagilag is segítkeztem, hogy vizsgálhasson. Hiteles okmányom van a Calvineum-nyomdától, hogy Tisza nevére szóló névjegy nyomására sem tőlem, sem bárki másról nem kapott a nyomda megbízást. Ugyanilyen hiteles igazolást adott Révész Béla könyvnyomdász is. Az ellenem közölt legsúlyosabb bizonyítékok tehát megdőlték és kiderült róluk, hogy nem egyebek hazugságoknál.

Megjelentem ezután Csiky dr. elnöknel és megkértem, nyilatkozzék az ügyről. Csiky dr. ezt nem tette meg, de két hirlapíró előtt kijelentette, hogy engem a tudásom alapján képesített a bizottság s hogy érdekemben nem érkezett sem Tiszától, sem senki másától ajánló írás. A marosvásárhelyi rendőrkapitány még kijelentette előttem,

hogy a nyomozásról csak Szamek adhatott információkat, mert egyedül ő tudott róla, de a lapokban megjelent tudósítások nem fedik a nyomozás eddigi adatait, mert a kérdése névkártyákat még nem is szerezhették be. Azután még azon kutattam, hogy kinek a révén került az ügy a sajtóba. Megtudtam, hogy maga Szamek diktálta be Marosvásárhelyen egy fővárosi hirlapírónak, aki a kissármási földgáz ügyében jött Marosvásárhelyre.

— Most még csak annyit tartozom kijelenteni, hogy azon lapok ellen, amelyek a tényállást tendenciózusan elferdítve közölték, sajtópórt indított, Szamek Emil dr. ellen pedig rágalmozásért egy bíróságnál, mint a fegyelmi hatóságánál feljelentést teszek. Ez a tiszta tényállás ebben az ügyben, amelybe rosszakaratból, talán irigységtől vezéreltetve keverte be a nevemet Szamek Emil, aki ezzel az ügygyel martírnak akarta magát feltüntetni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Naptár. Tisztelettel felkérjük mindazokat, akik helyben valamint a vidéken a naptárra vonatkozólag a pótlás végett megküldött ívet eddig be nem küldötték, sziveskedjenek azt a naptárnak idejében való elkészítése érdekében sürgősen hozsánk juttatni.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Félben maradt tervek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 9.

Időközönként nem fog ártani, ha ama tervek felújításával foglalkozunk, amelyek nálunk mindannyiszor akkor vetődnek fel, amikor valamelyik városban olyan valami alakul, avagy létesül, ami Aradon már régen — lehetőleg volna. Így például — többek között — emlékezhetünk ezekre a címekre: „Gőzhajók a Maroson” — „Termény és értéktőzsde Aradon” — „Árucarnok” stb. Természetesen mindezek csak papíron voltak olvashatók, azonban a valóságban ma sem léteznek.

Annak idején mindegyik terv keresztülvitelének az előadását megértették. Így a Maroson a gőzhajók — és ez indokolt — a Golyó hajózatnával való tételének hiánya folytán kennek. Ezt értjük. De miért szenved halasztást a Maros szabályozása? Ennek megtörténte az egyik terv megszületését jelentené. Következne az áru és értéktőzsde. Hogy erre Aradnak kifejlett ipara és kereskedelme mellett mily nagy szüksége lenne, feleslegesnek tartjuk hangsúlyozni.

Itt említjük meg, hogy például 1911. évben eddig mintegy tizenöt részvénytársaság alakult, amelyből hat takarékpénztár. Hátra volna az árucarnok. Hogy mennyire hiányzik, tapasztalhatjuk a nap nap után előálló piaci mizériák alkalmával és indokoltá teszi létjogosultságát az állandó nagy drágaság.

Végül megemlékezünk egy újabb tervről: a kenyér-gyárról, amelynek felállítását ugyan csak a magas árak megszüntetése vonja maga után és különösen a pékmunkások megmegújuló bérmozgalma teszi szükségessé. A Dózsa-féle kenyérgyár a Radnai-uton a közel jövőben megkezdi működését.

Tehát hány terv volna, amelyeket igen könnyen lehetne megvalósítani. A fennálló akadályok részint elhárulnak, részint legyőzhetők. Csak erős akarat kell és bármelyik eszmé nyélbe fúthető.

Maidt és Schrod

Arad, Andrassy-tér 17. (Reinhart-ház.)
Férfi kelengye óriási választékban.
 Nagy raktár nyakkendő különlegességekben - Férfi felöltök, Raglanok és gumi kábatok 30 karonától.
Intézeti fiu kelengyek dus választékban.
 Szabott árak! - Szolid kiszolgálás! Városi és megyei telefon 785

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, november 9.

Készáru.

Amerika 1/2-el magasabb. Kínálát, vételkedv korlátozott, 15 ezer mm. csendes, változatlan.

Az árak 50 kilonként számítva:

Határidő.

	DÉM sziat	2 órai sziat
Bors 1912. április	1185-1186	1187-1188
Rózsa 1912. áprilisra	1039-1040	1039-1040
Tengeri 1912. április	851-852	852-853
Zab 1912. áprilisra	965-966	967-968

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményesarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. november 9.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	10 85	10 90
77	10 95	11 05
78	11 10	11 15
79	11 20	11 25

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	10 80	10 85
Róza	9 35	9 40
Arpa	8 40	8 45
Zab	8 0	8 65
Tengeri	8 70	8 75

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés)

— November 9. —

Magyar aranyáradé 4 ^o / _o	110 70
Magyar koronáraradé 4 ^o / _o	90 80
Magyar koronáraradé 3 ^o / _o	79.—
Magy. földt. halm. kötvény 4 ^o / _o	91 50
Horvát-szláv földt. halm. kötvény	92 50
Magyar nyaralás-sorsjegy költésén	226.—
Tiszassz. és szegedi sorsjegy költésén	153.—
Osztrák aradé papírbau	91 50
Osztrák aradé ezüstbe	94 75
Osztrák aradé aranyban	115 25
Osztrák koronáraradé 4 ^o / _o	91 50
1880. évi osztrák államsorsjegy	163.—
Osztrák-magyar bankrészvény	19 98
Magyar hitelbank-részvény	848 25
Osztrák hitelintézeti részvény	658 50
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	734 25
20 frankos arany (Napoleon)	19 21
Német öntudalmi márká	117 77 1/2
London vista	241 07 1/2
Páris vista	95 77 1/2
20 márkás arany	28 54

Kőbányai sertéspiac.

— Nov. 9. —

November 8. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon feletti súlyban) 147-150 fillér. Fialat közép (páronként 251-320 kilogrammra terjedő súlyban) 156-158 fillér. Közép (páronként 240-280 kgr.) 162-170 fillérig.

Sertésélesztés: 1911. évi november hó 6. napján volt készlet 27025 drb. — 1911. november hó 7-én felhajtattott 67 drb. — 1911. november 7-én elszállított 220 drb. — 1911. nov. 8. napjára maradt készletben 27872 drb.

A hivott sertésüzlet irányzata: lanyha.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Pénteken, 1911. november hó 10-én

A) bérlet

A kis gróf.

Operette 3 felvonásban. Irta: Martos Ferenc. Zenéjét szerverte: Dr. Rényi Aladár. Karnagy: Tilger Árpád. Rendező: Polgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Agárdy Guido	Gyöző A.	Zapolya	Polgár S.
László, fia	Neogrady D.	Itatos	Kucsaár L.
Howard	Husár K.	Egressy	Csaky F.
Miss Carter	Várnainé.	Kállai	Vas Jenő.
Rózi	Dióssy Nusli.	Mimi	Nógrádi M.
Csibrákné	Bankóné.	Dr. Henzery	Cseh F.

Kezdeté este 1/8 órakor.

URANIA

színház.

Színház Simonffy-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.

Ma pénteken, 1911. november 10

1. Tontolini és a két agyszűz. Bohózat. — 2. A ravasz Fivűl. Komikus.

A

C
i
g
a
n
y
v
é
r.

Szenzációs dráma. Nordisk film felvétele. Asta Nielsen a főszerepben.

Előadások d. s. 1/8 órától kezdve este 11 óráig

Agyasok: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

Utolsó előadás este 11 óráig.

A helyek félárúknak a nézőtérben kárpól nélkül megjelölve.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téren új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja

Ma pénteken, 1911. november 10-én:

1. Chartreuse és környéke. Természet után. — 2. Képek az olasz hadseregről. Lavanyos. — 3. A nagyatyja tányerje. Megható életkép. — 4. Az ellopott Mona Lisa. Humoros. — 5. Dávid és Saul. Bibliai dráma. — 6. Ischl. Természeti felvétel. — 7. Napoleon napiparansa. Megható epizód. Napoleon életéből. 500 méteres sláger kép. — 8. Tontolini hogy követi a jó tanácsot. Kacagtató.

Az előadások kezdete délután 4 órától folytatódva egészen 11-ig tartanak.

Helyárak: Pához ülésenként 1 kor. Zárszék 1 kor. 1-ed hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Műsort ingyen kapul a jegyszedőknél.

Saját zenekar.

Ruhatar. — Buffet.

NYILTÉR.*

Országszerte ismert szakmabeli cég Aradon Írógép és gyorsíró iskolát

létesít, melynek vezetésére, esetleg az iskolának előnyös feltételek mellett leendő átvételére keres óvadékképes urat vagy hölgyt.

Ajánlatok „Kényelmes jövedelem” jellegű alatt Leopold Gyula hirdetési irodájának Budapest, Erzsébet-körut 41. küldendők. 6785

COLUMBIA PHONOGRAPH Co.

GEN. L. NEW-YORK

solvans, elsőrangú képviselőt keres Arad megyére aradi székhellyel a

„DICTAPHONE” diktológép

terjesztésére Jelentkezni személyesen kéretik a vezértitkárnál, ki folyó hó 18-án szombaton a Központi szállodában d. e. 9-11 között található Aradon. 5484

SPECIALIS

ORVOSI LABORATORIUM

SZABADSÁG-TÉR 2. SZÁM ALATT.

A vizelet vegyi és bacterologiai vizsgálata (gonococcus, coli stb.), spirocheta és ondivizsgálatok, a bőr függelékeinek (haj, köröm stb.) és efflorescentiájának górcsővi vizsgálata a

WASSERMANN-FÉLE VÉRVIZSGÁLAT

a legnagyobb gonddal és a legmodernebb laboratoriumi segédeszközökkel végeztetnek.

Dr. WERNER SÁNDOR,

urologus és bőrgyógyász. 5220

Lovak

télen sikos utakon is megtartják munkaképességüket a Leonhardt védjeggyel ellátott eredeti-L-sarkok által. Az eredeti-L-sarkok minden tekintetben rugalmasabbak és hosszabb ideig tartanak a legolcsóbbak.

6691

Braun M.

férfi- és fiugyermek-ruha áruháza
 Arad, Jozsef főherceg-ut 3., (a Kosuth szoborral szemben.)
Nagy választék!!!
 Külön osztály mértékszerinti rendelésekre.

2002

Dolgozó árak!!!

A legegánsabb női felöltők csak

GYÖRGY MENYHÉRT

ÉS TÁRSA

Női felöltők

Áruházában

TELEFON: 855.

ARAD

ANDRÁSSY-TÉR 8

a Minorita-templom bejáratával szemben kaphatók!

Értesítjük a n. é. hölgyközönséget, hogy a legegánsabb téli Modelljeink teljes számban raktáron vannak, melynek megtekintését kérjük.

YOGHURT.

Dr. Floris A. a kiváló fővárosi orvos és író a következőket írja „Miképen lehetünk keszszületűek” című művében.

A Yoghurt leghatalmasabb ellene a bél baktériumoknak, csökkenti, szabályozza egyszersmint a bélben való rothadást.

A vértetecskék jótékony munkáját fokozza, gyenge savi hatásánál fogva nagy segítségére van a gyomornak az emésztésben.

Ez az oka annak, hogy ez az étel legkönnyebben emészthető, mert a gyomorsavval egyesülve hatalmasan pusztítja a baktériumokat így a táplálék felszívódását is rohamosan elősegíti.

A vérben felszívódott és átalakult Yoghurt ezenkívül azt a legüdvösebb legszerencsésebb és számukra lenhasznosabb munkáját is fejt ki, hogy a véredényekben lerakodott vékony mészréteget úgy a vastagabb mint a vékonyabb hajszáledényeken parányi szemcsékre oldja fel.

Az orvosi tudomány jelesei ajánlják mint egyetlen biztos szert, amely megóvja a szervezetet a korai megöregedéstől s amely meghosszabbítja az életet.

Ajánlják gyomor és bél rendetlenségeknél, elerőtlenedett, lesóványodott vérszegény betegeknek rossz emésztés és vérszegénység stb. ellen.

Egy üveg ára 20 fill. Naponta friss készítmény kapható

FÖLDES KELEMEN-NÉL A R A D.

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezésekkel **csillárokkal**

együtt kedvező áron felállítunk
:: mellett ezrel és szállít ::

KOCH DANIEL

Árnyékszék és telefonberendezési vállalat
Arad, Deák Ferencz-u. 42.

Alkalmi vételek

és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

árás és ékszerész

Keizer János-utca, Minorita-palota

Zálogéodulák

arany és ezüstneműk, gyémánt és brüllánc tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereállításnak

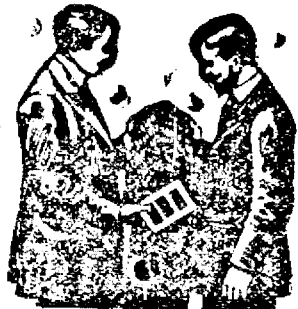
TELEFON 438.

TELEFON 430.

Használt

Ólom

megvételre keresetlik

Brünni szövetek

úri ruhák elkészítésére legolcsóbb gyári áron kaphatók.

ETZLER és DOSTAL cégnél

BRÜNN 41.

6904

A tanítói szövetség és az Állami tisztviselők egyesületének szállítója. Ha direkt a gyárból veszi a fogyasztó ezen szükségletét, sok pénzt takaríthat meg. Mindig új, modern szövetek mindentelje áron. A legkisebb méretet is küldjük

Dus minta választék megtekintésére bérmentve küldetük. 22

KÖLTÖZKÖDŐK FIGYELMÉBE. LOVAS KÁROLY

Ajánlom parkettás lakás, ablak és szőnyeg tisztítási vállalatomat, egyben felhívom a t. közönség b. figyelmét, legújabb módszerrel berendezett **poloska** irtásomra, jótállás mellett, ugyszintén tűzifa f. hordást elvállalok naponta a kamrából lakásokba.

Arad, Mihály-utca 86/B.

TELEFON 789.

4437

TELEFON 789.

Igaz Sándor ékszer-, ezüstnemű ARAD, Andrásy-tér és óráüzlete, III (Minorita-palota.) 4311 III

Szeleddan szabott áruk! Magy választék briliáns-, arany- és ezüstékszerekben. Városi és megyei telefonsz. 321. Figyelmes kiszolgálás! Külön helyiségben I. rendű chinaezüst árak. Alapítva 1902. évben.

Hirdetmény a házbérjövedelem bevallása tárgyában.

A házbéradó az 1912. évre való évrénnyel kivetendő lévén, az ezen kivetés alapjául szolgáló házbérvallomási iverk benyújtására a m. kir. pénzügyministerium 1911. évi 111.036 szám alatt kiadott rendeletével az 1911. évi november hónap 2-től 30-ig terjedő időt tűzte ki.

A házbéradóról szóló 1909. évi VI. t. c. 46 §-a értelmében a bevallás annak a községnek előljáróságánál történik, amelynek területén a ház fekszik. A házbérjövedelem bevallására kötelezve van:

- a) a tényleges birtokos, illetőleg vagyonközösség esetén az összes tényleges birtokosok;
- b) a házközösségnél annak feje;
- c) nem önjogu, valamint jogi személyeknél a törvényes képviselő.

Ha a közös tényleges birtokosok közül csak egy ad vallomást, utóbbi az összes tényleges birtokosok meghatalmazottjának tekintendő.

A ház tényleges birtokosa (tulajdonos, haszonélvező), illetve a törvényes képviselő, a házbérvallomási iverk meghatalmazott által is kiállíthatja, ennek eljárásáért azonban a meghatalmazó anyagilag felelős. A bélyegmentes meghatalmazás kívánatra előmutatandó.

Felhivatnak tehát a vallomásadásra kötelezettek, hogy a házbérvallomási iverk pontosan és a valóságnak megfelelő hűséggel töltsék ki s azt a községi előljáróságánál (városi adóhivatalnál) november hó 2-től kezdve legkésőbb november hó 30-ig nyujtsák be.

A bevallás tárgya: a házak évi nyers bérjövedelem. Nyers jövedelemnek tekintendő együttvéve mindaz, amit a bérlő bérlettárgy használata fejében a bevallás időpontjában ellenértékül fizet, illetőleg teljesíteni tartozik.

Ide számítandók különösen:

1. a szoros értelemben vett lakbér;
2. a természetbeni szolgáltatások, a tulajdonos helyett fizetett kárbiztosítási díjak, állami, helyhatósági s egyéb adók, azoknak az összegeknek a kivételével, melyeket a bérlő községi adó fejében házbér fillérek elnevezése alatt, vagy más községi lakásadó címén fizet, ha a bérbeadó ezeket az összeget elkülönítve mutatja ki, vagy bérvallomásában oda nyilatkozik, hogy a mellékjárulékaival együtt bevallott nyers jövedelemben a házbér fillérek már belefoglaltatnak;

3. azok az összegek, melyeket bérbeadónak a bérlő háztartása keretében vízvezeték, éjjeli világítás, szemétkihordás és más ilyenmű mellékköltségek címén fizet, ide nem értve a házgondozásával megbízott egyénnek a bérlők részéről külön fizetett, akár előre meghatározott járandóságokat, továbbá a lakás világításért és fűtéséért külön megállapított összegeket, végül a bérlő mint üzlettulajdonos által üzlete céljaira felhasznált víz után fizetett vízvezeték díjakat;

4. azok az összegek, melyeket a bérlő a bérbevett ház vagy lakrészek állandó átalakításának vagy karbahelyezésének költsége fejében a bérbeadó beleegyezésével sajátjából oly feltétel alatt előlegezett, hogy e költségek visszatérüléseig készpénzben aránylag csekélyebb összegű lakbért tartozzék fizetni. Ha e költség visszatérítése e szerződő felek által több évre osztatott fel, a költségeknek csak ama része számítandó a nyers jövedelembe, mely a megállapított felosztás szerint az illető évre esik.

Általános házbéradó alá eső helyeken a házbirtokos által használt vagy másnak ingyen átengedett épületeknek, illetve épületrészeknek nyers házbérjövedelem gyanánt a bérbeadás esetén elérhető haszonértéket (bérértéket), az üresen álló lakásoknál pedig az előző évi adóalapot kell bevallani.

Üzletfelszereléssel, földbirtokkal, házi kerttel vagy egyéb dolgokkal és jogokkal együtt bérbeadott házaknál vagy lakrészeknél nyers jövedelemnek az az összeg vallandó be, mely házbér címén a bérszerződésben külön kitüntetve van.

Butorzattal együtt bérbeadott lakrészek jövedelmét minden levonás nélkül kell bevallani, amelyekből azonban a butorzat elhasználása fejében 30%-ot a kivető közegek fognak leszámítani.

A bérlők a vallomási iverk bizonyítják a vallomás helyességét, nevüknek a vallomásadásra kötelezett felhívása folytán a megfelelő rovatba történt bejegyzése által. Ez a bejegyzés a bérösszeg beírása előtt tilos.

A felek a házbérvallomások beadásáról elismervényt kérhetnek.

Aki vallomását a kitűzött határidőben be nem adja, a kivetés során megállapított házbéradónak 1%-át, ha pedig a részére szabályszerűen kézbesített és a vallomás benyújtására szóló felhívás vételétől számított 8 nap alatt sem adja be vallomását, továbbá 4%-át fizeti pótlék fejében.

Ha a vallomásadásra kötelezett a vallomási iverk a bérösszegnek beírása előtt iratja alá bérlőjével, annyiszor büntetendő 5—200 koronáig terjedő rendbirsággal, ahány bérlőjénél ezt elkövette. Hasonló rendbírás alá esik a bérlő is, ha a vallomási iverk aláírását elfogadható ok nélkül megtagadja.

Bíróilag büntetendő, vagyis jövedéki büntető eljárás alá eső kihágást követett el a tényleges birtokos vagy annak törvényes képviselője, ha a házbérjövedelemre vonatkozó vallomási iverkben adóköteles jövedelmet szándékosan elhallgat, vagy abban tudva, valótlan vagy szándékos félrevezetésre irányuló nyilatkozatot tesz, mely az adómegrövidítésére alkalmas. Ha ennek a kihágásnak elkövetésében a bérlő is szándékosan részt vesz, ez a tettessel egyenlően büntetendő.

Tájékoztatásul szolgáljon végül, hogy a vallomásadásra kötelezettet a bevallás kötelezettsége alól nem menti fel az a körülmény, hogy a vallomási iverk részére hivatalból kézbesítve nem lett.

Kelt Aradon, 1911. október 30.

A városi adóhivatal.

Telefon 162.

Porosz szalon

vasaláshoz darabos uradalmi

jutányos áron kapható

fűtőszén bükkfaszén REUSZ MÓR és FIA

1a porosz

cégnél

5087

Telefon 162.

diókoks és csomagolt faszén

Aradon, Boros Beni-tér 12. sz.

Csillárok, Villamos felszerelések

legolcsóbban

Diamant-nál

Atzéli Péter-utca 2. (udvarban)

7498—1911. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. kincstár és Aradváros közönsége végrehajthatók javára 194 korona 12 fillér tőkekövetelés és járulékaiknak behajtása végett az aradi kir. törvényszék területén lévő Arad-Gáj külvárosban fekvő, az aradi 2730. sz. tjkv-ben A. + 1. sor, 3329. hrsz. alatt felvett Oláh-utcai 22. számú ház, udvar és kertre az árverést 2856 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1911. évi november hó 27-ik napján délutáni 3 órakor az aradi igazságügyi palota földszint jobbra lévő 48. sz. helyiségében

megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár fele-része, vagyis 1428 koronán alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 285 korona 60 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1891. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t.-c. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az aradi kir. törvényszék, mint tkvi hatóságtól.

Arad, 1911. évi szeptember hó 7-én.

Aknay,
tszéki bíró.

4478

14343—1911. a. h. szám.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy az 1911—12. évre elkészített feyveradó kivetési lajstrom 1. évi november hó 4-től a város adóhivatalnál 8 napi közszemlére van kitéve.

Erről az adóköteleseket azzal értesítjük, hogy netáni felszólalásikat és pedig:

a) azon adózók, kik az illető kivetési lajstromban tárgyalt adó-nemmel már a mult évben voltak megróva, a lajstrom kitételének napját.

b) azon adózók, kik a kivetési lajstromban megállapított adóval a kivetés évében első ízben rovatnak meg, adótartozásukat az adókönyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a városi adóhivatalnál előterjeszthetik.

Arad, 1911. évi november hó 4.

A városi adóhivatal.

V. 1440/9.—1911. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a, értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróság 1911. V. 1440/9. számú végzése által Schätfer Henrik aradi cég végrehajtható javára 330 kor. tőke és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefogalt és 2931 koronára becsült fényképészeti terem-berendezés, gépek és butorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon, Weitzer János-utca 3. sz. a. leendő eszközlésére 1911 ik november hó 10-ik napjának délutáni 4 órája határidőül kiüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1911. október hó 26. napján.

Török Dénes,
bíróági végrehajtó.

5482

~~~~~  
 Hagymennyiségű  
**maculatura**  
 jutányos áron  
**eladó.**  
 ~~~~~

Párisi

NŐI KALAPFORMA UJDONSÁGOK

érkeztek a

Női Kalap-Bazárba

Arad, Deák Ferenc-utca 8. sz.

Üzletemet felosztatom

Az áru készletem
mélyen leszállított árban
kiárusítom. Hatóságilag
engedélyezett kiárusítá-
som már megkezdődött.
Tiszta selymek és foulard
most 98 krajcár.

Costüm kelmék
Ruha-szövetek
minden színben és feketék.

Vásznak, sifonok
Női és leányconfectio
Szőnyegek függő-
nyök, ágyterítők,
Szőrme-árak óriási
választékban.

Meglepő
olcsó árban kaphatók,
amíg a készlet tart

Finom tenis flanellek
széles áru 25 krajcár.
Hölgy flanellek minden
színben 35 krajcár.

Hoffmann Sándor

Arad, Színház-épület.
Kérem kirakataimat
megteinteni!

GARAI KÁROLY
RÉZ ÉS VASBUTOR GYÁRA
ARADON
JÓZSEF-FŐHERCEG-ÚT 11.
TELEFON 847.

5371

Husserl Manó
Arad, Szt.-Pál-utca 11. sz.
Telefon 348. szám.

Csatornázás és vízvezeték
szerelő bádogos. Készítmo-
dern butor veretet. Fém-
csiszolás, galvanizálás.
(Nikkelezés, vörös és sár-
ga rezezés, horgonyozás,
ónozás, aranyozás, ezüs-
tőzés.) 3341

Galvanoplasztikai munkák

ALAPITTATOTT 1889.

Várholt László

urfi és női cipész Arad, Weitzer János-
utca 3. sz. (Minorita-palota.)

Elvállalja minden e szakba vágó
legújabb divatszerinti

férfi-, női- és gyermek-cipők
készítését fájós lábakra is, pontos
kivitelen jutányos árért. Készít
továbbá bármely fegyvernemhez
tartozó önkéntes urak részére elő-
írással cipőket a legjobb minőségű
bőrökből. Ortopéd-cipők és vidéki
megrendelések 24 óra alatt ké-
szülnek. A lugosi honvédezed tiszt-
tikarának szállítója. B. pártfogást
kér 3951

VÁRHOLT LÁSZLÓ.

Egy okos fej

elsajátítja azon vivmányokat, melyekkel a táp-
szerkémia a háziasszonyt megejándékozta.

Dr. Oetker sütiport a 12 f. élesztő pótlásánál szolgál, mellyel kuglófokat, linzli
és más egyéb tortákat, valamint mindennemű süteményeket és tészta-
kat lazábbakká, nagyobbakká, jobb ízűvé és könnyebben emészthetővé tesz.
Dr. Oetker pudingport a 12 f. tejjel főzve, gyermekeknek és felnőtteknek cson-
tot képző, nagyszerű és olcsó utóéledelt nyújt.
Dr. Oetker vanillincukra a 12 f. csokoládé, tea, puding, tej, mártás és crème
vanillizálására szolgál és teljesen pótolja a drága vanillia-csövet. Egy
csomag tartalma 2-3 jó vanillia-csőnek felel meg.

Kimerítő használati utasítás minden csomagon. Kapható minden
élelmiszer üzletben, valamint drogériában. Vények ingyen.

Dr. OETKER, Baden-Wien. 455

FELHÍVÁS!

A magyar irodalom és művészet minden ágában
forrongások és megújulások idejét éjük.
Uj hitet, új célokat hirdetnek a holnaposok,
kik a magyar költészet és zamatát akarják megőrizni.
A női szépséget, melyben a költészet minden
bája, elbűvölő harmoniája összefonódik, ugyancsak
a modern kor fegyverével, ártalmatlan, kipróbált
arckrémmel, szépitőszerral kell az ósdi vénülés ellen
megvédelmezni.

A női szépség költészetének egyik kiváló esz-
közével, a törv. **Dr. Biró-féle Havasi Gyopár-
védtett** crémekkel, ez a legnagyobb mértékben sikerült is.

A jelenkor modern női csaknem mindannyian
használják a női szépség e biztos hatású eszközét.

A dr. Biró-féle HAVASI GYOPÁR-CRÉME ára:

Nagy tégely 1 K — Mosdóvíz 1 K. — Szappan 70 f.

Főraktár: KOLOZSVÁR.

5093

Dr. Biró-féle gyógytár, Mátyás király-tér 6. sz.

Kapható ma már minden gyógyszerárban és drogériában.

Popper Testvérek

ujjonnan megnagyobbított
áruházában

mélyen leszállított árakban e hétem-
eladásra kerülnek:

- 1 vég 23 mtr Rumburgi
vászon 4 85 kr.
- 1 vég 23 mtr cérna kana-
vász 5 95 kr.
- Angol szövet teljes ruhára 2 95 kr.
- Patent bársony ruhára és
disztek minden szín — 65 kr.
- Ponger selyem minden
színben — 65 kr.
- Louisien selyem minden
színben — 48 kr.
- Himzett blous — 97 kr.
- 5 drb len pohártörő — 97 kr.
- 6 pár női vagy férfi ha-
risnya — 97 kr.
- Női ing Madapolan him-
zés — 97 kr.
- 12 drb batiszt vagy vá-
szon zsebkendő — 97 kr.
- 1 drb kész alsólepedő
varrás nélkül — 97 kr.
- Férfi vagy női ernyő — 97 kr.
- Tigris flanel takaró — 97 kr.
- 2 drb cérna ajour futó
vagy millieü — 97 kr.
- 1 drb Jäger trikó ing vagy
nadrág — 97 kr.
- 1 drb 2 személyes rouge
paplan 2 36 kr.

**Vidéki rendelések pontosan
eszközöztetnek, meg-
nem felelőt visszave-
szünk és a pénzt visz-
szatérítjük.**

6205

Popper Testvérek

Arad, Forray-utca
(Gróf Hunyady-palota.)

Ne mulassza el!
mielőtt óra- és ékszer-
 szükségletét beszerezné
 felkeresni vételkény-
 :: ezer nélkül ::

Vogel László

művés és ékszerész üzletét

Veszek zálogcédulát,
 tört aranyat vagy más
 tárgyakra becserélem.

Arad, Weitzer János-u. 6.

Új leányiskola-épület.

Ezelőtt Bolezni Antal

CZERNÓCZKY M. I.

uri és női cipész-üzlete 3561

Salacz-utca 2. szám.

Hol mértékutáni rendelések leg-
 ujabb francia vagy amerikai fa-
 gonban, legszebb kivitelben, jutá-
 nyos árban készíttetnek.

Saját készítményű

czipőraktár

legujabb divat szerint.

A nagyérdemű közönség be-
 ceses pártfogását kéri tisztelettel

Czernóczy M. I.

Magy. kir. szab. osztálysorsjáték.

**Az 1911. november 16. és 17-én kezdődő
 XXIX. sorsjáték**

I. osztályának

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

$\frac{1}{1}$ sorsjegy 12.— korona || $\frac{1}{4}$ sorsjegy 3.— korona
 $\frac{1}{2}$ " 6.— " || $\frac{1}{8}$ " 150 "

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek
 közt a következő számok

99351	99358	99364	99375	11956	11975	36051
$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$
	36080	36051	55801	55810	55824	
	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	

Az 1903. július 15-én eszközölt hu-
 zás alkalmával az általam eladott

36051. szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én esz-
 közölt huzás alkalmával az általam eladott

36053. szám ötezer koronát és az 1906. évi

február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az ál-
 talam eladott **99354. szám tízezer** koronát

nyert. Ezekén kívül számos 2000, 1000 és 500
 kor. nyereményeket fizettem ki.

WALLFISCH ÁRMIN

bank- és váltóüzlete Aradon. 5244

Alapított 1875. évben. Helybeli és megyei telefonszám 129.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöttek.

Permetezőjavítások elfogadtnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi-
 csövek legolcsóbb gyári árakon.
 A szivattyu-hengerből a bor utolsó cseppig
 kifolyik, a szőlőmagvak, héjak és egyéb
 tisztatlanságok azonnal továbbíthatnak,
 ezáltal a szivattyu nem romlik, és a bort
 nem ronthatja, a gépezet jó működéséért
 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

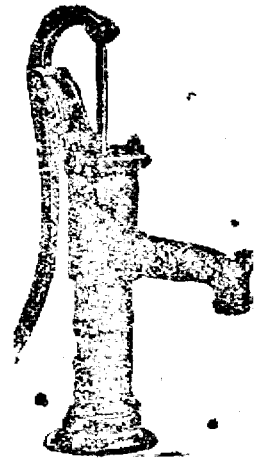
golyó szelepekkel. 1701

Községeknek legalkalmasabb,
 mert homokos és sáros víz használatánál
 sem tagadják meg a szolgáltatást, — a gép
 jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás)
 hozzá való országos egységes csavarok

és a legjobb
 minőségű, beütk
 gummirótt

kendercsövek

a legolcsóbb
 árban.

Kutak

hozzávaló

csövekkel

a legolcsóbb
 gyári árakban.

HÖNIG OTTÓ

m. kir. szabadalmazott tüzi
 fecskendő- és szivattyukészítő.

Arad, Rákóczi-u. 27. sz.

Női felöltők

Orizsi választék legujabb őszi és téli ujjoncságokban.

Legujabb angol felöltők,
 divatkabátok,
 plüsch kabátok,
 női bundák,
 costumök,
 leány- és gyermek-felöltők,

gyermek ruhák,
 kész aljak,
 juponok,
 divat bluzok,
 gyászruhák, gyászbluzok,
 jutányos szabott árak.

4147

Radó Gyula

uj divatáruháza Arad, Andrassy-tér. (Weitzer-u. sarok.) Telefon 238.